

T.C.

İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

İŞLETME ANABİLİM DALI

İŞLETME YÖNETİMİ TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN GİRİŞİMCİLİK
ÖZELLİKLERİNİN BELİRLENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

Erol KOÇYİĞİT

115200109

Danışmanı: Prof. Dr. Meliha Deniz BÖRÜ

İstanbul, 2013

T.C.
İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
TEZLİ YÜKSEK LİSANS SINAV TUTANAĞI

07.10.2013

Enstitümüz *İşletme Yönetimi* Anabilim dalı yüksek lisans öğrencilerinden 115200109 numaralı **Erol KOÇYİĞİT** "İstanbul Arel Üniversitesi Lisansüstü Eğitim - Öğretim ve Sınav Yönetmeliği"nin ilgili maddesine göre hazırlayarak, Enstitümüze teslim ettiği "**Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Belirlenmesi**" konulu tezini, Yönetim Kurulumuzun 04.10.2013 tarih ve 2013/11 sayılı toplantısında seçilen ve Sefaköy Yerleşkesinde toplanan biz jüri üyeleri huzurunda, ilgili yönetmeliğin 48. maddesi gereğince (60) dakika süre ile aday tarafından savunulmuş ve sonuçta adayın tezi hakkında **oyçokluğu/oybirliği ile Kabul/Red veya Düzeltme** kararı verilmiştir.

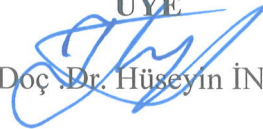
İşbu tutanak, 4 nüsha olarak hazırlanmış ve Enstitü Müdürlüğü'ne sunulmak üzere tarafımızdan düzenlenmiştir.

DANIŞMAN
Prof. Dr. Deniz BÖRÜ

ÜYE
Doç. Dr. Fatma AYANOĞLU ŞİŞMAN

ÜYE
Doç. Dr. Hüseyin İNCE

ONAY

Tezimin kağıt ve elektronik kopyalarının İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

Tezim sadece İstanbul Arel yerleşkelerinden erişime açılabilir.

Tezimin yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

07-10-2013

Erol KOÇYİĞİT

YEMİN METNİ

Yüksek lisans tezi sunduğum “Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Belirlenmesi” başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ahlak ve geleneklere uygun şekilde tarafımdan yazıldığını, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini ve çalışmanın içinde kullanıldıkları her yerde bunlara atıf yapıldığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

07-10-2013

Erol KOÇYİĞİT

ÖZET

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN GİRİŞİMCİLİK ÖZELLİKLERİNİN BELİRLENMESİ

Erol KOÇYİĞİT

Yüksek Lisans Tezi, İşletme Anabilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Meliha Deniz BÖRÜ

Ekim, 2013 – 85 sayfa

Girişimcilik; dört üretim faktörü olarak bilinen, emek, sermaye, teknoloji ve doğal kaynakların bir araya getirilerek mal veya hizmet üretme sürecini kapsar. Girişimci ise; mal ve hizmet üretmek üzere, pazardaki fırsatları değerlendiren, sermaye, emek ve doğal kaynaklar gibi üretim faktörlerini bir araya getirerek risk üstlenen kişidir. Girişimcilik ruhu genetik olabileceği gibi, aile, çevre ve eğitim gibi çeşitli unsurlarında girişimcilik ruhunun gelişmesinde çok önemli etkenler olduğu inkâr edilemez bir gerçektir.

Gelişmiş ve uygar toplumlarda yüksek öğrenim görmüş bireylere “eğitilmeye hazır hale gelmiş kişiler” olarak bakılmaktadır. Diğer toplumlara nazaran daha girişimci olduğu kabul edilen Türk insanı da üniversiteye adımını atan bir öğrenciye “girişimci aday” gözüyle bakmak gerekir. Üniversiteler verdikleri eğitimle öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin farkında olmasını sağlamalı ve öğrencilerini girişimciliğe yönlendirmelidir.

Bu tez, İstanbul Arel Üniversitesi öğrencilerinin girişimcilik özelliklerinin belirlenmesi ve demografik özelliklerinin girişimcilik eğilimlerine etkisinin ölçülmesi amacı ile yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Girişimci, Girişimcilik, Girişimci, Girişimcilik Eğilimi,

Girişimcilik Özellikleri.

ABSTRACT

ENTREPRENEURSHIP IN DETERMINING THE PROPERTIES OF UNIVERSITY STUDENTS

Erol KOÇYİĞİT

Master Thesis, Department of Business Administration

Supervisor: Prof. Dr. Meliha Deniz BÖRÜ

October, 2013 – 85 pages

Entrepreneurship is known as the four factors of production, labor, capital, technology, and natural resources to produce goods or services includes the process of bringing together. If the entrepreneur, in order to produce goods and services on the market, evaluating opportunities, capital, labor and natural resources as well as a pad, bringing the risk factors of the person claimed. The spirit of entrepreneurship can be genetic, family, as well as various aspects of environment and education are important factors in the development of the entrepreneurial spirit that can not be denied that fact.

Developed and civilized societies, individuals with high education "be ready to be educated" persons are regarded as. Turkish people are considered to be more entrepreneurial than other societies college student who step "potential entrepreneurs" need to look at the eyes. Universities should ensure they and their students to be aware of trends in entrepreneurship, entrepreneurship education should guide the students.

In this thesis, Istanbul Arel University students and demographic characteristics of the entrepreneurial determination of the properties was carried out to measure the impact of entrepreneurship trends.

Key Words: Entrepreneur, Entrepreneurship, Entrepreneur, Entrepreneurial

Propensity, Entrepreneurship Features.

ÖNSÖZ

Girişimci olabilmek kişilerin içindeki istekle ve içinde buldukları şartlarla paralel orantılıdır. Bireyin ailesi, yaşadığı çevre, aldığı eğitim ve kişisel özellikleri girişimci olmasını belirleyen faktörlerdir.

Ülkemiz 80 milyona yaklaşan nüfusu ile gelişen ve büyüyen dünya pazarında kendini ispat etmiş, gelişmiş ülke sıfatını hak etmiş durumdadır. Türkiye'nin bu konumda kalıcı olabilmesi için üniversitelere büyük görev düşmektedir. Üniversitelerde girişimci adayları tarafından üretilen iş fikirleri bir girişim haline dönüştürülmeli ve bunlardan gerekli faydaların sağlanması gereklidir.

Tez çalışmam boyunca bana danışmanlığın ötesinde ilgi ve anlayış göstererek cesaretlendirici ve yönlendirici telkinlerde bulunan değerli hocam Prof. Dr. Meliha Deniz BÖRÜ'ye çok teşekkür ederim. Ayrıca, yüksek lisans eğitimin sırasında ender bilgilerinden ve tecrübelerinden istifade ettiğim ve tez çalışmam döneminde de göstermiş oldukları çok değerli katkılarından ötürü değerli hocalarım Dr. Seyfi TOP ve Doç. Dr. Hüseyin İNCE'ye sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Son olarak sadece bu çalışma ile sınırlandırmak istemediğim desteklerinden ötürü değerli arkadaşlarım Muhammed Alp ÇİMŞİR, İlhan Alper ESAS ve İsmail Metin'e ayrı ayrı teşekkür ederim. Elbette beni bu günlere kadar getiren, maddi ve manevi desteklerini benden hiç esirgemeyen değerli AİLEM'e gönülden teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

Sayfa Numarası

ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
ÖNSÖZ	v
TABLOLAR LİSTESİ	x
ŞEKİLLER LİSTESİ	xii
GİRİŞ	1

1. BÖLÜM

GİRİŞİM, GİRİŞİMCİ VE GİRİŞİMCİLİK KAVRAMLARI

1.1. Girişim Kavramı.....	2
1.2. Girişimci Kavramı.....	3
1.3. Girişimcilik Kavramı.....	5
1.4. Girişimci Olma Nedenleri.....	9
1.5. Girişimcilik Türleri.....	10
1.5.1. İç Girişimcilik.....	10
1.5.2. Sosyal Girişimcilik.....	11
1.5.3. Sanal Girişimcilik (E-Ticaret).....	12
1.5.4. Fırsat Girişimciliği.....	12

1.5.5. Uluslararası (Küresel) Girişimcilik.....	12
1.6. Girişimcilerde Olması Gereken Temel Özellikler.....	13
1.7. Girişimcilik Yaklaşımları.....	15
1.7.1. Bireysel Özellikler Yaklaşımı.....	15
1.7.2. Çevresel Yaklaşım.....	16
1.7.3. Firma Yaklaşımı.....	17

2. BÖLÜM

GİRİŞİMCİLİĞİN ÖNEMİ VE TARİHSEL GELİŞİMİ

2.1. Girişimciliğin Önemi.....	18
2.2. Girişimcinin Ve Girişimciliğin Ekonomik Gelişimdeki Rolü.....	19
2.3. Dünyada Girişimciliğin Tarihsel Gelişimi.....	21
2.4. Türkiye’de Girişimciliğin Tarihsel Gelişimi.....	24
2.4.1. Osmanlı İmparatorluğu Dönemi.....	24
2.4.2. Cumhuriyet Dönemi (1923-1950).....	25
2.4.3. 1950-1980 Arası Dönemi.....	26
2.4.4. 1980 Ve Sonrası Dönemi.....	27

3. BÖLÜM

GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMİ VE GİRİŞİMCİLİK EĞİTİMİ

3.1. Girişimcilik Eğilimi.....	28
3.2. Girişimcilik Eğilimine Etki Eden Unsurlar.....	28

3.2.1. Kişisel Özellikler.....	28
3.2.2. Aile.....	29
3.2.3. Toplumsal Kültür.....	29
3.2.4. Eğitim.....	30
3.3. Üniversitelerde Girişimcilik Eğitimi Ve Amaçları.....	30
3.4. Girişimcilik Eğitimi İle Girişimcilik Eğilimi Arasındaki İlişki.....	32
3.5. Türkiye’de Girişimciliğin Ve Girişimcilerin Yaşadığı Sorunlar.....	33
3.5.1. Finansman Sorunu.....	34
3.5.2. Genç Ve Dinamik Bir Nüfusa sahip Olunması.....	34
3.5.3. Sosyal Çevre.....	34
3.5.4. İşletme Sahiplerinin Teknik Kökenli Olması.....	35
3.5.5. Piyasa Ve Pazar Araştırması.....	35
3.5.6. Uygulanabilirlik (Fizibilite) Çalışmalarının Yetersizliği.....	36
3.5.7. Aile İşletmeciliği.....	36
3.5.8. Yenilikler Ve Taklitçilik.....	36
3.5.9. Bilgi Eksikliği.....	36
3.6. Türkiye’de Girişimciliğin Geliştirilmesi İçin Alınabilecek Önlemler.....	37
3.7. Türkiye’de Girişimcilik Üzerine Yapılan Araştırmalar.....	38

4. BÖLÜM

UYGULAMA

4.1. Araştırmanın Amacı Ve Önemi.....	41
4.2. Araştırmanın Kapsamı Ve Uygulama Yöntemi.....	42

4.3. İstatistiksel Analizler Ve Bulgular.....	43
---	----

5. BÖLÜM

SONUÇ

5.1. Sonuç Ve Değerlendirme.....	62
5.2. Öneriler.....	65
KAYNAKÇA.....	66
EKLER.....	69

TABLolar LİSTESİ

Sayfa Numarası

Tablo 1. Girişimcilerin Temel Özellikleri.....	14
Tablo 2. Girişimcilik Kuramı Ve Girişimci Kavramının Gelişimi.....	23
Tablo 3. Cinsiyet Dağılımı.....	43
Tablo 4. Yaş Dağılımı.....	44
Tablo 5. Medeni Durum Dağılımı.....	44
Tablo 6. Yabancı Dil Seviyesi Dağılımı.....	45
Tablo 7. Çalışma Durumu Dağılımı.....	45
Tablo 8. Girişimcilik Dersi Okunmasına İlişkin Dağılım.....	45
Tablo 9. Kendi İşini Kuran Aile Bireyi Dağılımı.....	46
Tablo 10. İş Fikri Dağılımı.....	46
Tablo 11. Anne Eğitim Durumu Dağılımı.....	47
Tablo 12. Anne Çalışma Durumu Dağılımı.....	47
Tablo 13. Baba Eğitim Durumu Dağılımı.....	47
Tablo 14. Baba Çalışma Durumu Dağılımı.....	48
Tablo 15. Ekonomik Durum Dağılımı	48
Tablo 16. Kariyer Hedefi Dağılımı.....	49
Tablo 17. Beklenmedik Sermaye Kullanımına İlişkin Dağılım.....	49
Tablo 18. Güvenilirlik Analizi Sonuçları	50
Tablo 19. Girişimcilik Özellikleri Faktör Analizi Sonuçları.....	52
Tablo 20. Bir İşte Aranılan Özellikler Faktör Analizi Sonuçları.....	54

Tablo 21. Kendi İşini Yapmak İçin Gereken Nitelikler Faktör Analizi Sonuçları.....	55
Tablo 22. Cinsiyete Göre Girişimcilik Özelliklerinin Karşılaştırılmasına İlişkin t Testi Analizi.....	57
Tablo 23. Girişimcilik Dersi Okunup Okunmaması İle Girişimcilik Özelliklerinin Karşılaştırılmasına İlişkin t Testi Analizi.....	58
Tablo 24. Yabancı Dil Seviyesine İle Girişimcilik Özelliklerinin Karşılaştırılmasına İlişkin Anova Analizi.....	58
Tablo 25. Girişimcilik Özelliklerinin, Bir İşte Aranılan Özelliklerle İlişkisi Regresyon Analizi.....	60
Tablo 26. Girişimcilik Özelliklerinin, Kendi İşini Yapmak İçin Gereken Nitelikler İle İlişkisi Regresyon Analizi.....	61

ŞEKİLLER LİSTESİ

Sayfa Numarası

Şekil 1. Araştırmanın Kavramsal Modeli.....	41
---	----

GİRİŞ

Çağdaş uygarlığın gelişmesinde girişimcilik unsuru her zaman çok önemli bir yere sahip olmuştur. İletişim toplumu veya bilgi toplumu olarak isimlendirilen çağı olarak bilinen günümüzde, girişimci ve girişimciliğin önemi bugüne kadar olduğundan çok daha fazla artmıştır. Artık girişimcilik, ekonomik kalkınma, sosyal gelişme ve istihdam yaratmanın temel faktörü olarak değerlendirilmektedir. Sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçiş ile birlikte çok daha büyük bir önem kazanmıştır. Bugün girişimciliğe hak ettiği önemin verilmesi adına birçok üniversitede girişimcilik dersleri okutulmaktadır. Ancak verilen bu eğitimler kurulu olan bir işletmenin nasıl yönetilebileceği hakkında bilgiler vermek yerine öğrencilerin kendi işini kurmak ve girişimciliğe başlamak konusunda eğitim vermeleri genç girişimci adaylarını daha çok memnun edecektir.

Günümüz işletmelerinin küreselleşen dünyada yaşamlarını sürdürebilmeleri için, büyük bir hızla ilerlemekte olan teknolojiye ve çok ağır şartlarda yaşanan rekabet koşullarına uyum gösterebilmeleri gereklidir. Bu uyum ekonomik kalkınma dereceleri ile yakında ilgilidir. İşletmelerin ekonomik kalkınma sürecinin en önemli unsurlarından biri de tabii ki girişimcilerdir. Hem iş hayatını hem de toplumun yapısını harekete geçiren ve değiştiren girişimciler, toplumun ihtiyaçlarını belirleyip, bunları yatırıma çevirmekte, bu yatırımlar ise istihdam ve gelir düzeyini artırarak toplumun refah seviyesinin yükselmesine olanak sağlar.

Bir ülkenin kalkınmasında girişimciliğin artırılması, girişimci özelliklerin ve niteliğinin geliştirilmesi son derece önemlidir. Başarılı girişimcilik hareketleri ülkede istihdam yaratılmasında, ekonomik büyümenin hızlandırılmasında, yeni endüstrilerin ortaya çıkmasında, toplumun değişim ve gelişim sürecinde oldukça etkilidir. Girişimciliğin oluşmasında kişinin genetik özelliklerinin yanı sıra aile, eğitim ve iş deneyimi gibi çevresel faktörlerinde etkisi bulunmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞİM, GİRİŞİMCİ VE GİRİŞİMCİLİK KAVRAMLARI

1.1. Girişim Kavramı

Girişim veya diğer adıyla teşebbüs kelimesi Arapça'da yapışkan anlamına gelen “şebbs” kelimesinden türemiştir. Bu anlamda teşebbüs, yapışmak, elinde tutmak, tuttuğunu bırakmamak ve bunun için gerekeni yapmak anlamlarına gelmektedir. Günümüz Türkçesi ile kullanılan girişim kavramı ise “gir” emir kipinden türetilmiş olup, bir yerden başka bir yere geçişi, atak davranarak bir işe başlamayı ve bir sorunu çözmek için bir şeyler yapmayı ifade eder (İrmiş, Durak ve Özdemir, 2010: 7).

Girişim kavramı genel olarak iki farklı anlamda kullanılmaktadır. Birinci anlamı ile girişim, üretim faktörlerinin bir araya getirilerek mal veya hizmetlerin üretilmesi ve pazarlanması amacının gerçekleştirilmeye çalışıldığı ekonomik, teknik ve hukuki organizasyonlardır. İkinci anlamı ile girişimcilik ise, bir işletme kurmak amacı ile girişimcilerin gösterdikleri çabalar ile ve katlandıkları zorluklardır (Yelkikalan ve Yıldırım, 2013: 26).

Girişim, başka insanları gereksinimlerini karşılamak amacı ile mal veya hizmet üreten, kâr amacı güderek faaliyet gösteren işletmelerin diğer adıdır (Doğan, Altın ve Başar, 2010: 4).

Mal veya hizmet üretmek veya pazarlamak için üretim faktörlerinin bir araya getirilmesi, üretim süreci sonrasında mal veya hizmetlerin ortaya konulması; ekonomik, teknik ve hukuki birimlerin gerçekleştirilmesine girişim denir. Böylece girişim girişimcilerin bir işletme kurmak amacı ile göstermiş oldukları çaba ve katlandıkları zorlukları kapsar (Soyşekerci, 2012: 4-5).

1.2. Girişimci Kavramı

Girişimci terimi ilk olarak 17. yuzyılda Fransız askeri terminolojisinde, uzun askeri yolculuklara rehberlik etmeyi uştlenen kişileri ifade etmek amacıyla kullanılmıştır. Girişimci kâr elde etmek amacıyla, ekonomik mal veya hizmet uşretmek/pazarlamak için uşretim faktuşlerini elinde bulunduran, bunları dzenli bir biçimde bir arada tutan ve bu girişiminin sonucunda ortaya çıkabilecek tım risklere katlanan kişidir (Marangoz, 2012: 1-3).

Girişimci, kâr amacıyla tabiat, sermaye ve emek gibi uşretim faktuşlerini bir araya getirip, risk alarak yenilik veya geliştirme yapan kişidir. Diğer bir ifadeyle, girişimci fırsatları gzuetleyen ve onları bulduğunda her tır riski gze olarak fikrini gerçekleştirmeye çalışan kişidir (Varol ve Guler, 2005: 10-11).

Girişimci kâr elde edebilmek için piyasadaki potansiyel kazanç fırsatlarını takip eden ve fırsatları gerçeğe dnuştşrerek piyasada başarılı olabilmek için planlar geliştiren kişidir (Akın, 2010: 32).

Girişimci olan insanlar diğer insanların bakıp da goremediği fırsat ve imkânları gşrup, bunları iş fikrine dnuştşren uşretim unsularını ve kaynakları koordine ederek uşretim yapıp, topluma katma değer yaratan kişilerdir (Kaya, 2007: 43).

Gunumuzde girişimci denince ilk akla gelen iş sahipleri ve ozellikle de yeni bir iş kuran kişiler gelmektedir. Bu ozdeşleştirme sadece halk arasında değil, akademik çalışmalarda ve hazırlanan ekonomi politikalarında da gorulmektedir. Girişimci kişiler, diğer kişilerin goremediği fırsatları gşrup, bunları iş fikrine dnuştşrerek uştetime yonlendiren ve yaşadıkları toplum için katma değer sağlayan kişilerdir. Adam Smith girişimciyi sadece ekonomik adam olarak değil, aynı zamanda Schumpeter'in işaret ettiği gibi bir dizi değişimin ozu ve kapitalist sistemi evrimleştiren değişim surecinin baş aktoru yani gorunmeyen eli olduğunu ima eder. Firsatları değerlendirmek için risk uştlenen kişi anlamına gelen girişimci kavramı ilk olarak Richard Cantillon tarafında kullanılmıştır. Richard Cantillon'a gore girişimci kâr elde etmek

amacı ile yatırımda bulunan ve bu yatırıma ilişkin riski göze alan kişidir (Yelkikalan ve Yıldırım, 2013: 25-26).

Girişimci yani müteşebbis üretim elamanları yani doğa, emek ve sermayeyi bir araya getirerek, kâr elde etme amacıyla mal veya hizmet üreten kişidir (Doğan, Altın ve Başar, 2010: 4).

Fransız bilim adamları Richard Cantillon ve Jean Baptiste Say girişimciyi, bir ekonomiye yön veren iki farklı kişi (tüketici ve tedarikçi) arasında yer alan ve işin merkezi yerinde bulunan, asıl işi yani üretimi örgütleyen dinamik kişi olarak tanımlamışlardır. Diğer bir ifadeyle girişimci işi soyut (fikir) halden alıp somut şekle dönüştüren ve gerçekleştiren kişidir. Genel olarak girişimci: farklı üretim faktörlerini bir araya getirerek, risk alan ve bu riskin sonuçlarına katlanan kişidir (Top, 2012: 4-5).

Girişimci, pazarda mevcut bulunan fırsatları gözleyen, saptayan ve bu fırsatları tüketicide var olan talebi iş fikrine dönüştürerek kaynakları bir araya getirip işletme kuran ve risk alan kişidir (Dilsiz ve Kölük, 2005: 3).

Bir ekonomiste göre; girişimci, hammadde, işgücü ve diğer kaynakları başlangıçta olduğundan daha değerli kılmak için bir araya getiren kişidir. Kâr getiren bir işe başlama ve yönetme risklerini üstlenebilen kişiye girişimci denir. Bir psikoloğa göre; girişimci, sahip olma, bir işi veya başkalarının otoritesinden kaçma isteği olan kişidir. Kapitalistlere göre; girişimci, başkaları için zenginlik yaratan, kaynakları kullanmanın daha iyi bir yolunu bulan, verimsizliği azaltan ve başkaları için istihdam yaratan kişidir. Girişimci aynı zamanda da yeni buluşları, değişiklikleri ve düzenlemeleri başlatır (Yurtseven, 2007: 60).

Girişimci, ekonomiyi sürekli izleyen, yeni iş olanaklarını saptayan ve üretim faktörlerini bu hedefe yönlendiren; bu amaçla örgütsel yapı kuran ve işleten gerçek veya tüzel kişilerdir (Soyşekerci, 2012: 4).

Girişimci, çok önemsiz durumları bile çok önemli fırsatlara çeviren kişilerdir. Girişimciler içimizdeki vizyon sahibi ve geleceği öngörebilen kişilerdir. Girişimci, bizim yaratıcı kişiliğimizdir. Her zaman bilinmeyenle

ilgilenen, geleceği kurcalayan, olasılıklardan olanaklar yaratan ve kaosları fırsata dönüştürebilen kişidir (Gerber, 2009: 24).

Girişimci, risk ve belirsizlik ortamında yeni iş kaynaklarını görebilen, fırsatlar ile kaynakları kazanca ulaşmak ve büyüyebilmek için kullanabilen kişidir. Girişimciler genelde sorumluluk alan ve bu yönde isteği olan, risk alan, başarıma isteği güçlü olan, enerjisi yüksek, fırsatları ve geleceği öngören, vizyonunu gerçeğe dönüştürmek isteğinde olan, başarılı olmayı para kazanmaktan üstün göre, değişen olaylara ve şartlara direnç göstererek bu olay ve şartlara adapte olabilen kişidir (Bozgeyik, 2005: 37-38).

Çeşitli yazarlar ve bilim adamları girişimciyi kendi anlayışlarına göre tanımlamışlarsa da bunların hemen hepsinde hepsin de ortak olan noktalar vardır. Bunlar, girişimcinin daima “başkalarının baktığı ama göremediği fırsatları görüp, bunları birer iş fikrine dönüştürebilmesi” ile “risk almaya yatkınlığı”dır. Bu iki ortak özellik dünya girişimcilerinin hiç değişmeyen özellikleridir (Titiz, 2002: 7).

Sonuç olarak girişimci kavramı her ne ad ile adlandırılırsa adlandırılırsın özünde para kazanmak ve kâr elde etmek düşüncesi ile topluma mal ve hizmet sunmak amacını taşır (Kaya, 2007: 44).

1.3. Girişimcilik Kavramı

Girişimcilik kavramını net bir kalıp içerisine yerleştirmemiz oldukça zordur. Girişimcilik, insanlık tarihi kadar eski bir olgudur. Fakat günümüzdeki anlamıyla girişimcilik uygulamaları 18. yüzyılda başlamıştır. Üretim elamanlarını (doğal kaynaklar, emek, sermaye ve girişimci) bir araya getiren girişimci söz konusu üretimin gerçekleşmesini de üstlenir. Asıl hedefi kâr elde etmek olsa da bir girişimci olarak daima zarar riskini de göze almalıdır (Doğan, Altın ve Başar, 2010: 4).

Basit anlamıyla girişimcilik, bir işletme veya faaliyetin kâr amacıyla kullanmak olarak tanımlanabilir. Daha geniş anlamda ise girişimcilik; piyasa şartları içerisinde yaratılan sermayeye en yüksek geliri sağlayacak mal ve

hizmetlerin üretimini öngören ve bu amaç ile sermayenin üretime katılması faaliyetidir (Okur, 2002: 11).

Girişimcilik kavramı, dilimize Fransızca “entreprendre” ve Almanca’da “unternehmen” ile İngilizce “Entrepreneur” sözcüklerinden türetilen ve Türkçe’de “üstlenmek” anlamına gelen girişimci kelimesi ile girmiştir. Girişimcilik kavramı genel olarak iki farklı bakış açısı ile ele alınmaktadır. Birinci yaklaşıma göre: mal veya hizmet üretmek ya da pazarlamak amacı ile üretim faktörlerinin bir araya getirildiği, üretim süreci sonucunda mal ve hizmetler satılarak paranın kazanıldığı ekonomik, teknik ve hukuki bir yapı olarak tanımlanmaktadır. İkinci yaklaşıma göre ise: soyut bir biçimde girişimcilerin işletme kurmak amacıyla ortaya koydukları çabaları ve katlandıkları zorlukları kapsayan bir faaliyet sürecini ifade etmektedir (Kaya, 2007: 44).

Fransa’da yaşayan İrlanda asıllı ekonomist Richard Cantillon 18. yüzyılın başında ilk defa iş dünyasında bu terimi kullanmaya başlayan kişi olmuştur. Latince “intare” kökünden gelen girişimci kavramı, İngilizce’de enter (giriş) ve pre (ilk) kelime köklerinden gelmekte ve “enpreneur” yani ilk girişen, ilk başlayan anlamlarına gelmektedir. Bu tanım zamanla farklılaşarak 20. yüzyılda daha çok yenilik yapabilmek, fırsatları değerlendirebilmek ve ticari anlamda uygulanabilir hale getirebilmek olarak kullanılmaya başlanmıştır (Marangoz, 2012: 1-2).

Girişimcilik esas itibariyle bir işi başlatıp devam ettirmek amacıyla risk üstlenmek demektir (Akın, 2010: 32). Girişimcilik, parasal ve kişisel tatmin ödülü karşılığında, finansal, psikolojik ve sosyal riskleri üstlenerek, gerekli zaman ve emeği harcayıp, farklı değerlerde mal ve hizmet yaratma sürecidir (Yurtseven, 2007: 61).

Ekonomik gelişmenin temel dinamiği olarak gösterilen girişimcilik, bir iş girişimini başlatmak için gerekli olan kaynakları bir araya getirme ve bu işin sonucunda doğabilecek risk ve elde edilebilecek kazançları öngörme sürecidir. Jeffrey A. Timmons göre girişimciliği ihtiyaç duyulan kaynakların elde olup olmamasına bakılmaksızın fırsatlardan faydalanabilmek olarak açıklayarak bununla birlikte bir vizyona sahip olunması ile risk alma cesaretinin

girişimcilikte bulunması gerektiğini ifade etmiştir. Klaus Rainer Kirchoff girişimciliği sosyal kalkınmada önemli olarak gösterilen yeni refah yaratımı ve refah dağılımı olgularını gerçekleştirmeye çalışan bir araç olarak kabul etmektedir (Yelkikalan ve Yıldırım, 2013: 32-33).

Yabancı literatürde girişimcinin farklı yönlerini ortaya koyan tanımlamaları bir araya getirerek kavramsal çeşitliliğe dikkat çekmiştir. Buna göre girişimci (Börü, 2006):

- Gelişmenin harekete geiricisi (Schumpeter)
 - Örgütlenmedeki formel otorite kaynağı, yaratıcı ve yenilikçi (Hartmann)
 - Ekonomik kaynakların kontrolündeki odak noktası (Coates)
 - Risk almada atak (Lauetrbach)
 - Kâr için fırsatların nitelik ve boyutlarını sezebilecek özel bir yetenek, uzağı görme, yönetme ve girişkenlik özelliklerine sahip, tüm enerjisini ulaşmak istediği sona hasreden (Habakkuk)
 - Evrensellik, fonksiyonel uzmanlaşma özelliklerine sahip (Hoselitz)
 - Üretici, işveren, endüstrinin kaptanı (Dobb)
 - Sonucu yaratan temel karar verici (Gehard-Haussermann ve Turin)
 - Önder, yaratıcı, yeni fırsatları yakalayan, risk alıcı (Miller)
 - Diğer insanlardan farklı kararları olabilen, kendine güvenen, işini ve niteliklerini iyi bilen (Casson)
 - Nadir yetenekleri olan, uyumcu olmayan davranış ve özelliklere sahip, izzeti-nefis sahibi, araştırma becerisi olan (Casson)
 - Başarı oryantasyonlu (Parsons)
 - Başarı motivasyonu katsayısı yüksek (McClelland)
 - Hem yaratıcı hem de birleştirici olan (Hirschman)
 - Amaçlı aktivitesi olan, süreklilik sağlayıcı, kâr oryantasyonlu (Cole)
 - Maceracı, organizatör, ve ayrıntıları atlamayan (Harbison ve Myers)
- kişi olarak tanımlanmaktadır.

Girişimcilik gerekli zaman ve çabayı harcayarak, beraberinde getirdiği finansal, psikolojik ve sosyal riskleri üstlenerek bu etkinliğin sonucunda oluşan parasal tatmin, kişisel tatmin ve bağımsızlığı kazanarak değer olan yeni bir şey meydana getirme sürecidir (Atasoy, 2012: 9).

Girişimcilik, girişimcilerin risk alma, fırsatları kovalama, yenilik yapma ve hayata geçirme süreçlerinin tümüne verilen addır (Bozgeyik, 2005: 38).

Harvard Business School'un 1983 yılında gerçekleştirdiği konferanslar dizisi sonucunda katılımcıların üzerinde görüş birliği sağladığı tanımlamaya göre girişimcilik (Döm, 2012:4):

- Önemli iş fırsatlarının (genellikle yenilikçi) farkına varma suretiyle,
- Proje ile uyumlu risk alma yönetiminin sağlanması ile
- Projenin başarı ile gerçekleşmesini sağlayacak yönde beşeri, mali, hammadde ve malzeme kaynaklarını hızla harekete geçirmek için işletmede gereken haberleşme ve yönetim becerileri uygulamaları ile birey ya da bireylerin değer yaratma çabalarıdır.

Kao (1989), bu tanımı esas alarak bir düzeltme yapmış ve girişimciliği bir görevler dizisi olarak tanımlamıştır; bu anlamda girişimcilik; fırsatları görmek, beşeri ve diğer kaynakları yönetebilmek ve fırsatları görmek gerçek sonuçlara dönüştürebilmektir.

Girişimcilik kavramıyla ilgili olarak yapılan tanımlamaların ortak noktaları aşağıdaki gibidir (Yurtseven, 2007: 60):

- İnişiyatif almak,
- Sosyo-ekonomik işleyişleri, değerli yapı ve kaynaklara çevirmekiçin organize etmek veya yeniden düzenlemek,
- Risk ve başarısızlığı üstelenebilmek.

1.4. Girişimci Olma Nedenleri

Bireyleri girişimci olmaya yönlendiren birçok güdü bulunmaktadır. Bu güdüler: Bağımsız çalışma isteği, kâr sağlama isteği ve kişisel tatmin isteği olmak üzere üç ana grupta ifade edilebilir. İşte bu üç ana neden daha geniş bir bakış açısıyla incelendiğinde insanları girişimci olmaya isten şu nedenler ortaya çıkmaktadır (Tikici ve Aksoy, 2009: 47):

- Kendi işinin patronu olmak,
- Başkalarından emir almamak,
- Yeteneklerini kullanabilmek,
- İstediği işte çalışabilmek,
- Tanınmak, itibar ve para kazanmak,
- Refah içerisinde yaşamak,
- Başkalarının göremediği fırsatları görmek ve bu fırsatlardan faydalanmak.

Bireyleri girişimciliğe iten temel güdülerin neler olduğu konusu önemli tartışma konularından biridir. Klasik iktisat anlayışına göre bireysel çıkarların en üst seviyeye çıkarılmak istenmesi girişimciliği ateşleyen en önemli faktördür. Kısacası ekonomik fayda ve kâr elde etme isteği girişimciliğin ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Bunun dışında insanları girişimci olmaya iten birçok sebep ve faktör bulunmaktadır. Bu faktörleri şu şekilde sıralayabiliriz (Bozkurt, 2011: 15-16):

- Ekonomik düzeyi yükseltmek,
- Yeni ürün ve fikirleri uygulamak,
- Sosyal statü kazanmak,
- Bağımsız çalışma ve özgürlük isteği.

1.5. Girişimcilik Türleri

Girişimcilik ortaya çıkma, şekillenme, orijinallik, organize olma ve icra edilme biçimlerine göre de sınıflandırılmaktadırlar. Literatürde daha çok dşüinsel, durumsal, eylemsel ve organize olma biçimlerine göre sınıflandırılırlar (Top, 2012: 8). Aşağıda belli başlı ve kabul görmüş girişimcilik türlерinden bazılarının üzerinde durulacaktır.

1.5.1. İ Girişimcilik

Tanımlara bakıldığında girişimci sürekli olarak birey yani kişi bazında düşünülmüştür. Bununla birlikte birey kadar işletme içerisinde çalışan bireylerin (i girişimcilik), grupların ya da kurumların girişimciliğinden de bahsetmek mümkündür. İ girişimcilik kavramı ilk olarak 1983 yılında Giffort Pinchot tarafından tanımlanmıştır. Günümüzde ağdaş ve kurumsal işletmelerde çoğu yenilikler tek bireyin başarisından daha çok belirli bir gurubun başarısı olarak karşımıza çıkmaktadır (Döm, 2012: 52).

İ girişimcilik bir örgütsel ađ içinde veya kurulu bir işletme içerinde kendi yeteneklerini kanıtlamış kişilerin diğer insanlarla ilişi geliştirerek, iletişim kurarak ve bunları kendi yetenekleriyle yoğurup değerlendirerek kendilerini tanıyıp keşfetmeleri ve kendilerinin farkına varmaları ile başlayan bir başka girişimciliğin içinde filizlenen bir girişimcilik türüdür (Top, 2012: 9).

İşletme içinde girişimciliğe ortam sağlayan yapı, i girişimciliktir. İ girişimciler, yeni yatırımlar, fikirler ve davranış biçimleri ile buluşlar gerçekleştirerek bu yeni ürünlerde, servislerde, yönetim programları, yeni plan ve programlarda kullanabilen kişilerdir. İ girişimci, kurulmuş işletmelerin yönetiminde, satışta ya da üretimde yeni ve değerliik yöntemleri geliştirmektedir. Bu durum kurulu düzende var olan organizasyonların vizyonunu değerliiktirmek ya da yeni ve değerliik kollara yayılmak şeklinde olabilmektedir.

Kişinin iç girişimci sayılabilmesi için karar verme yetki ve sorumluluğunu kayıtsız olarak elde etmesi gerekir. İç girişimciliğin başlıca konuları şu şekilde sıralanabilir (Doğan, Altın ve Başar, 2010: 11-12):

- Riskli girişimleri dikkate almak yani yeni özerk ya da yarı özerk birimlerin yaratılması,
- Ürün ve hizmetlerde yenilik yaparak yeni ürün ve hizmetleri meydana getirmek,
- Üretim sürecinde yenilikler yapmak (üretim prosedür ve tekniklerinde yenilikler yapmak),
- Kendini yenilemek (yeniden yapılanma, stratejinin yeniden formüle edilmesi, örgütsel değişim).

1.5.2. Sosyal Girişimcilik

Sosyal girişimcilik, toplumların eskimiş davranışlarını değiştirerek dönüşümlere yol açmaktır. Sosyal girişimci neyin yolunda gitmediğini bilir ve toplumu yeni değişikliklere ikna ederek işleyişi değiştirir ve bu çerçevede sorunun ortadan kalkmasını sağlar.

Sosyal girişimcilik kavramsal olarak ilk defa 1953 yılında yayımlanan Howard Bowen'in "İş Adamlarının Sosyal Sorumlulukları" isimli kitabında yer almıştır. Bowen iş adamlarının, toplum değer ve amaçlarıyla paralel sosyal sorumluluk faaliyetleriyle ilgilenmesi gerektiğini savunmuştur. Ayrıca Florence Nightingale 1800'lü yıllarda sağlık alanında devrim yaparak modern hemşirelik sistemini kurmuştur. Sosyal kimlik oluşturma, rekabet üstünlüğü elde etme, şirket bağlılığı yaratma ve markalaşma gibi konular günümüzde sosyal girişimcilik uygulamalarının işletmelere sağladığı başlıca faydalardır (Doğan, Altın ve Başar, 2010: 13-14).

1.5.3. Sanal Girişimcilik (E-Ticaret)

Mal ve hizmetlerin üretim, reklam, satış ve dağıtımlarının telekomünikasyon ağları üzerinden yapılmasına sanal girişimcilik ya da diğer adıyla e-ticaret denilmektedir (Doğan, Altın ve Başar, 2010: 14-15).

Geleneksel yaşantımıza eklenmiş olan sanal dünya, bilgi ve iletişim teknolojileri üzerine kurulu bir dünyadır. Sanal girişimcilik en fazla gelişen girişimcilik konumunda yer almaktadır. Otomotivde eğitime, gayrimenkulden sağlığa kadar bir çok alanda sanal girişimcilik faaliyetleri ülkemizde ve dünyada büyük bir hızla etkinliğini artırmaktadır. Bilgisayarlarda açılan siteler aracılığıyla, müşterilerine mal ve hizmet sunan sanal girişimciliğin başarılı örneklerine ülkemizde hepsiburada.com ve Amerika’da amazon.com’u örnek verebiliriz (Tutar ve Altınkaynak, 2013: 45).

1.5.4. Fırsat Girişimciliği

Girişimci, geleceğe ait tahminlerde bulunarak kârlı olabilecek alanlarda yatırım yapan kişidir. Bu nedenle girişimci, doğabilecek fırsatları kollar ve kâr elde edebileceği konularda yatırım yapar. Fırsat girişimciliği de temelde, pazardaki mevcut fırsatları görerek veya potansiyel fırsatları sezinleyerek, mevcut olan bir mal ya da hizmeti pazara sunmaktır. Bu fırsat, mevcut olan bir mal veya hizmetin pazara yeterince sunulmaması, pazarda hiç olmaması veya mevcut işletmelerin istenilen kalitede hizmeti pazara sunamamalarından kaynaklanır (Tutar ve Altınkaynak, 2013: 39-40).

1.5.5. Uluslararası (Küresel) Girişimcilik

Günümüzde işletmeler etkilerini küresel ölçeğe yaymış bulunmaktadırlar. Küreselleşme de uluslararası firmaların ölçek büyüterek faaliyetlerini tüm dünyaya yaymalarındır. Özellikler son yıllardaki, uluslararası ekonomik anlaşmalar, gümrük birlikleri ve yeni ekonomik blokların ortaya çıkması gibi sebeplerden ötürü girişimcilik küresel bir alana taşınmıştır. Uluslararası girişimciler, güçlü finansal ve insan kaynağına sahip, iş yapma

yeteneği yüksek olan girişimcilerdir. Bu tür girişimciler mevcut olan bu güçlerine dayanarak dünya ölçeğinde politika ve strateji geliştirebilmekte hatta farklı ülkelerde kendi lehlerine yasal düzenlemeler bile yaptırabilmektedirler (Tutar ve Altınkaynak, 2013: 41).

1.6. Girişimcilerde Olması Gereken Temel Özellikler

Çeşitli araştırmacılar başarılı girişimcilerin profilini çizmeye çalışan çok sayıda araştırma yapmıştır. Gerçekten de iş hayatına yeni başlayan bazı girişimcilerin büyük başarılar elde etmesine rağmen diğer bazılarının başarısız olması ve işletmelerini kuruluş tarihinden kısa bir süre içerisinde kapatmalarının nedenlerini açıklamaya çalışan çeşitli yazarlar mevcuttur. Örneğin Baron, başarılı girişimciliği bilişsel ve sosyal faktörlere bağlar ve başarılı girişimcilerin, çeşitli özellikleri itibarıyla daha farklı olduklarını ifade eder. Baron'a göre başarılı girişimciler kendi yargılarına fazlasıyla güvenen, diğer insanlarla başarılı bir etkileşimde bulunan, sosyal algıları yüksek ve yeni durumlara daha hızlı uyum sağlayan insanlardır. Meredith, Lambing ve Kuehl'e göre girişimcilerde bulunması gereken özellikler şunlardır (Güney, 2008: 56-58):

- İş fırsatlarını görüp değerlendirebilmek,
- Kaynakları bir fayda yaratmak üzere bir araya getirebilme,
- Başarıyı sağlayacak uygun eylemleri başlatabilme,
- İş kurma hevesli olmak,
- Kararlılık, Başarısızlığa rağmen vazgeçmeme,
- Güven,
- Risk yönetimi,
- Yaratıcılık,
- Değişimi fırsat olarak görmek,
- Belirsizliğe karşı tolerans,
- Önyak olma ve başarı ihtiyacı,
- Detaylara önem verme ve mükemmeliyetçilik.

Girişimcilerin temel özelliklerinin belirlenmesi konusunda değişik yazarlar tarafından yazılan bilimsel makaleler ise aşağıdaki özellikleri ortaya koymuştur:

Tablo 1. Girişimcilerin Temel Özellikleri

TARİH	YAZAR	ÖZELLİKLER
1848	Mill	Risk
1917	Weber	Biçimsel otoritenin kaynağı olma
1934	Schumpeter	Yenilik ve önyak olma
1954	Sutton	Sorumluluğa ihtiyaç duyma
1959	Hartman	Biçimsel otoritenin kaynağı olma
1961	McClelland	Risk alma ve başarı güdüsü
1963	Davids	Hırslı olma, bağımsızlık isteği, sorumluluk ve özgüven
1964	Pickle	İnsan ilişkileri, iletişim becerisi ve teknik bilgi
1965	Litzinger	Riski tercih etme, bağımsızlık, tanınma, babacanlık ve liderlik
1965	Schrage	Doğru algılama, güç motivasyonu ve gerginliğin performansı azalttığı gerçeğinin farkına varılması
1971	Palmer	Risk ölçme
1971	Hordaney ve Aboud	Başarı güdüsü, özerlik, saldırganlık, güç ve tanıma
1973	Winter	Güç ihtiyacı
1974	Borland	İçsel güç odağı
1974	Liles	Başarı ihtiyacı
1977	Gasse	Kişisel değerlere dönüklük
1978	Timmons	Güdü, özgüven, amaca dönüklük, orta düzeyde risk alma, control odağı, yaratıcılık ve yenilikçilik
1980	Brockhaus	Risk üstlenme eğilimi
1980	Sexton	Enerjik olma, hırs ve olumlu terslikler
1981	Mescon-Motanari	Başarı, hakimiyet, özerklik, dayanma gücü ve kontrol
1981	Welsh-White	Kontrol ihtiyacı, sorumluluk isteği, özgüven, güdü, mücadele etme ve orta düzeyde risk alma
1982	Dunkelberg-Cooper, Young-Welsh	Büyümeye, bağımsızlığa ve zanaatkarlığa dönüklük, kontrol kaynağı, özgüven ve yenilikçilik

Kaynak: Güney, Girişimcilik Temel Kavramlar Ve Bazı Güncel Konular, 2008, s.57-58.

1.7. Girişimcilik Yaklaşımları

Girişimcilik, bünyesinde pek çok faktörü barındırması nedeniyle, çok yönlü olarak ele alınması ve incelenmesi gereken bir konudur. Çünkü girişimcilik doğrudan girişimcinin kendisiyle, onun kurduğu veya devam ettirdiği örgütle ve hem girişimcinin hem de firmanın içerisinde bulunduğu sosyal, ekonomik, kültürel, fiziki çevreyle bir bütündür. Girişimcilikle ilgili yapılan çalışmalar ilk başlarda “bir şahıs neden bir girişime başlar” sorusunun bulmaya yani girişimcilerin kişilik özelliklerin bulmaya yönelikti. Fakat daha sonraki dönemlerde girişimcinin özelliklerinin ve karakterinin, girişimcilik olgusunu açıklamada tek başına yeterli olamayacağı anlaşılmıştır. Çünkü girişim sürecinin başında, girişimci örgüt veya proje gibi yeni bir değeri ortaya çıkaran ve ortaya çıkan bu değeri doğrudan tek yönlü olarak etkileyen kişi iken, zamanla girişim yani ortaya çıkan değer, girişimcinin amaçları, araçları ve sosyal statüsü gibi faktörlerin üzerinde etkili olmaya başlayacaktır. Bu şekilde girişimci ile girişim arasında olan tek yönlü bu ilişki sürecin devamında karşılıklı etkileşime dönüşecektir. Daha sonraki dönemlerde girişimcilik ile ilgili yapılan çalışmalarda, girişimcilerin ve bu girişimlerin yer aldığı yapıların, açık sistemler olarak çevreyle de etkileşim halinde oldukları saptanmıştır. Girişim, içerisinde bulunduğu çevreyi şekillendirir ve organize ederken, geçen süreç ve zaman içerisinde toplum, kültür, ekonomi, siyaset gibi unsurlar girişimin yönünü, şeklini ve hareket alanını etkilemektedirler. Girişimcilikle ilgili başlıca yaklaşımlar şunlardır (İrmiş, Durak ve Özdemir, 2010: 17).

1.7.1. Bireysel Özellikler Yaklaşımı

Bireysel yaklaşım, girişimciliği sadece bireyin girişimsel özelliklerini dikkate alarak ve açıklayarak tek boyutta kalmaktadır. Bu yaklaşımdaki araştırmalarda kişisel özelliklerden ve karakteristiklerden yola çıkarak, psikolojik bir görüntü sunulmakta ve girişimci kişi adeta standart biri olarak görülmektedir. Oysaki girişimcilik sadece girişimci bireyin özellikleriyle kalmayan, birbirinden ayrıştırılamayan bileşenlerin ve birçok boyutun ilişkisini içinde barındıran bir süreci kapsamaktadır. Bu bağlamda bireysel yaklaşım

girişimcilik olgusunun anlaşılabilmesi için tek başına yeterli değildir (İrmiş, Durak ve Özdemir, 2010: 18).

1.7.2. Çevresel Yaklaşım

Çevresel yaklaşım, bireysel yaklaşımın girişimcilik üzerindeki rolünü önemli görmekle beraber, aynı zamanda, belirli bir çevre verilen tepki olarak görmektedir. Çünkü çevre, kendi yapısı ve doğası itibariyle girişimsel faaliyetlerle etkileşirken girişimciliği destekleyebilir veya engelleyebilir.

Çevresel yaklaşımlarda yapılan çalışmalarda en çok dikkate alınan husus, kültürel boyut olmuştur. Çünkü toplumların kültürü, girişimcilerin tutum ve davranışları üzerinde çok önemli bir etkiye sahiptir. Kültürün girişimcilik faaliyetlerine etkisi sadece iç unsurlar açısından ele alınamaz. Çünkü tüketicilerin istek ve ihtiyaçları, toplumsal yasalar ve devlet politikaları da kültürden etkilenen unsurlar olup, işletmelerin üretim, pazarlama ve finans gibi fonksiyonları ile girişimcilerin yenilik yapma konusundaki yönelimine ve dolayısıyla risk alma davranışlarına etki etmektedirler. Aynı şekilde ekonomik ve politik sistemler de girişimcilik üzerinde önemli ölçüde etki göstermektedirler. Ekonominin daha dengede olduğu bir durumda olduğu durumlarda girişimsel faaliyetlerde yenilik ve yaratıcılık konusunda daha girişken olunabilmektedir. Ekonomik krizler çoğu zaman girişimcilik için bir tehdit gibi gözükse de kimi girişimcilerin yetenekleri sayesinde bu tehdit fırsata dönüşebilmektedir. Devlet ve hükümet politikaları da girişimcilik üzerinde etkilidir. Örneğin bazı hükümet politikalarında daha kapalı ekonomik sisteme yatkınlık görülürken bazılarında ise daha dışa açık ekonomik politikalar ön plana çıkar. Bu da girişimcilik sürecinde ve risk alma davranışını belirleyen unsurdur (İrmiş, Durak ve Özdemir, 2010: 19-20).

1.7.3. Firma Yaklaşımı

Girişimcilik yeni bir işletme kurmanın ötesinde aynı zamanda da işletme içerisindeki birimleri harekete geçirmeyi de kapsar. Bu nedenle firma yaklaşımı var olan işletmedeki faaliyetlere odaklanarak, girişimciliğin yöneticilik boyutu üzerinde durmakta ve işletmede yapılan faaliyetlerde girişimci olmayı irdelemektedir. Bir işletmenin sürdürülebilmesi ve büyümesi onu kuran girişimcinin yönetsel özelliklere sahip olmasına bağlıdır. Çünkü firma yaklaşımına göre bir girişimci, işletmeyi kurduktan sonra o işletmenin büyüme, olgunluk ve istikrar aşamalarında da başarılı yönetici özellikleriyle yer alacaktır. Girişimci, bu süreç içerisinde de girişimsel özellikler gösterebilmeli ve bürokratik kimliğe dönüşmekten kaçınmalıdır. Girişimci özelliklerinden dolayı firma içerisinde de gelecekteki girişimsel düşünce süreci içerisinde girişimci olarak kalıp, değişim ile yenilik yapma ve süreç içerisinde de risk alma vasıflarını koruyabilmelidir. Firma yaklaşımına göre girişimci kimlik kazanabilmek, he girişimci hem de yönetici bakış açısına sahip olmakla mümkündür. Girişimci yönetim faaliyetlerinde başarı sağlayarak, işletme içerisinde değişim ve yeniliği destekleyen bir iklim oluşturmalıdır. Diğer bir ifadeyle birey hem girişimci hem de yönetici vasıflarına sahip olmalıdır (İrmiş, Durak ve Özdemir, 2010: 18-19).

GİRİŞİMCİLİĞİN ÖNEMİ VE TARİHSEL GELİŞİMİ

2.1. Girişimciliğin Önemi

Girişimcilik işsizlik sorununa çözüm olanağı sunduğu gibi ekonomik büyümenin de dinamosu görevini üstlenir. Girişimci yeni düşüncelerin meydana getirilmesini, yayılmasını ve uygulanmasını sağlar. Yeni endüstri alanlarının oluşmasına zemin hazırlar. Çabuk büyüyen sektörler oluşturduğu için ekonomik büyümeyi de hızlandırır. Ekonomik krizler döneminde daralmış olan iş hacminin genişlemesini sağlar (Varol ve Güler, 2005: 13-14)

Girişimcilik bir ülkede demokratikleşmenin kilit taşlarından biridir. Serbest piyasa ekonomisi uygulanmakta olan bir ülkede girişimcilik vazgeçilemez bir unsurdur. Çünkü ekonominin sağlıklı bir şekilde işleyebilmesi için girişimcilik son derece önem arz etmektedir. Dinamik, yenilikçi ve yaratıcı yapıları ile girişimciler, toplumdaki iş gücü ve sermaye kaynaklarının üretime dönüşmesini sağlarlar. Girişimciler ürettikleri mal ve hizmetler ile toplum refah seviyesinin yükselmesinde büyük rol sahibidirler. Ülkemiz açısından ise girişimciliğin önemini özetle şu şekilde sıralayabiliriz (Okur, 2002: 16):

- Etkin girişimcilik faaliyetleri sağlıklı bir özelleştirme için zorunludur,
- Kamu personelinin ücretlerinin artışı, söz konusu personelin bir kısmının girişimci olarak işten ayrılmalarına bağlıdır,
- Kamu hizmetlerinde kalitenin artırılması girişimciliğin artmasına bağlıdır,
- Yeni teknolojik gelişmeler girişimciler ile birlikte oluşmaya başlayacaktır,
- İşsizlikle mücadelenin en etkin yolu mevcut ve potansiyel iş gücünün kendi işyerlerini bulmasıdır,
- Ülke kalkınmasıyla ülkede potansiyel girişimcilerin desteklenmesi hayati önem taşır,
- İnsanlar kendi işlerinin sahibi olduklarında daha verimli çalışırlar.

2.2. Girişimcinin Ve Girişimciliğin Ekonomik Gelişimdeki Rolü

Girişimci bireyin faaliyetleri piyasa sürecinin işlemesine neden olur. Ekonomide girişimcilerin sağlayacağı gelişmeyi ikame edebilecek başka bir faktör veya başka bir kurum yoktur. Girişimciler olmadığı takdirde ekonomiler yoksullaşır, zayıflar, eski üretim sistemleri ve ürünleri yerini yenilerine bırakamazlar (Akın, 2010: 78-79).

Girişimciliğin ekonomiye başlıca katkıları: üretim faktörleri yeni yöntemlerle birleştirilerek kullanılmayan üretim faktörleri ekonomiye kazandırılır. Kullanılmakta olan üretim faktörlerinden mevcut girdiler farklı şekillerde kullanılarak daha fazla üretim miktarı elde edilir. Ayrıca girişimciler yeniliklerin yaratılmalarına, yayılmalarına ve uygun olmalarına öncülük ederek hız kazandırır (Tikici ve Aksoy, 2009: 26).

Girişimciliğin ekonomik gelişme açısından katkısını araştıran araştırmacılar, uzun yıllar bu konu üzerinde önemle durmuşlardır. Schumpeter, girişimcilikte ortaya atılan yeniliklerin ilgili sanayi dallarında varolan dengeleri ve durgunluğu kırarak kımıldanmalar ve sıçramalar oluşturacağını ve “yaratıcı yıkım (creative destruction)” olarak adlandırdığı bu oluşumun ekonomik gelişmenin kaynağını teşkil edeceğini ifade etmiştir. Kirchoff (1991) girişimciliğin ekonomik gelişme üzerindeki etkisini makro ve mikro düzeyde incelemiştir. Buna göre, makroekonomik düzeyde Marshall tarafından geliştirilen genel denge teorisinin (general equilibrium theory) girişimciliği kapsamamasını değerlendirerek söz konusu teorisinin eksik yönlerini eleştirmiş; girişimciliği destekleyen ve Schumpeter’in geliştirdiği yaratıcı yıkım modelini ve bu modelin olumlu yönlerini destekleyerek açıklamaya çalışmıştır. Girişimcilik faaliyeti olmadan, sürdürülebilir bir ekonomik gelişimden söz etmek mümkün olmayacaktır. Bir ekonomide ne kadar fazla girişimci olursa o kadar fazla ekonomik gelişme sağlanabilir. Ayrıca, yenilik getirme ve büyüme yönelimli olmaya odaklandıkça girişimcilik faaliyetleri, sürdürülebilir ekonomik gelişimin gerçeleşmesine öncülük edecektir. Girişimcilik ve ekonomi arasındaki ilişki ilk bakışta görülebilecek kadar açık bir ilişkidir. Diğer şart ve koşullar sabit olmak üzere, çok fazla girişimcinin mevcut olduğu

bir ekonomide, var olan kaynakların söz konusu girişimciler tarafından etkin bir şekilde birleştirilerek, verimli amaçlara yönelik kullanılacağı düşünülürse girişimciliğin ekonomik yönü kolaylıkla anlaşılabilir (Börü, 2006).

Girişimciler, ekonomik gelişmeye sadece; istihdam veya gelir yaratarak katkıda bulunmazlar. Biraz daha detaylı düşünürsek; girişimciliğin toplumun ihtiyaçlarını belirleyip bu ihtiyaçları sağlamak amacıyla yatırım ve üretim faaliyetlerini yaparak, toplumun genel refah seviyesini yükseltmekteki yarattığı etkiyi görebiliriz. Çağımızda ekonomik gelişme ve toplumsal refaha katkıda bulunmak pek kolay değildir. Bunu sağlayacak girişimcilik fonksiyonun bağımsız değişkenleri; istihdam yaratmak, yeni ürün ve hizmetler sunmak, çeşitliliği ve kaliteyi arttırmaktır. Bu değişkenlerden doğru faydalanmak ve başarılı olabilmek için hizmet ve kalite bilincine sahip olmak, değişimlere ayak uydurmak, rakiplerden farklı olabilmek ve fırsatları iyi değerlendirmek gibi yeteneklere sahip olmak gerekir. Bu yeteneklere sahip olmanın zorluğunu düşünürsek girişimciliğin ekonomik gelişme açısından önemini daha iyi anlayabiliriz (Tikici ve Aksoy, 2009: 26).

Girişimciler toplumun ihtiyaçlarını belirleyip, bunu yatırıma, sonunda da toplumsal refaha dönüştürürler. Çünkü yatırım neticesinde istihdam ve gelir düzeyi yükselmekte, bireylerin ve genel olarak toplumun refah düzeyi artmaktadır. Bu yatırımlar ekonomik dengeye ulaşmada önemli etkenlerdir. Milli ekonomi açısından bakıldığında girişimcilerin yürüttüğü yatırım projeleri, aşağıdaki nedenlerden ötürü önem kazanır (Güney, 2008: 68-69):

- Gizli ve açık işsizliğin giderilmesi,
- Kalkınma ve sanayileşmenin yaygın hale getirilmesi,
- Milli gelirden artış sağlanması,
- Gelir dağılımındaki adaletsizliğin önlenmesi,
- Dış ödemeler dengesindeki açığın kapatılması,
- Yerli ham maddelerin üretimde değerlendirilmesi.

Girişimcilerin ekonomiye sağladığı bazı faydalar ise şunlardır:

- Kadınlara, gençlere, emeklilere veya azınlıklara yeni ř olanakları yaratmak,
- Yeni ürün ve hizmetler sunmak,
- Büyük ölçekli firmalara tedarikçi olmak, bayilik yapmak veya hizmet sunmak,
- Büyük firmaların sunmadığı fakat toplumun ihtiyacı olan kuaförlük, terzi, tamirat ve kuru temizleme gibi hizmetleri sunmak,
- Rekabeti artırmak suretiyle kalite ve çeşitliliğin artmasını sağlamak

2.3. Dünyada Girişimciliğin Tarihsel Gelişimi

Girişimci kavramı orta çağdan günümüze kadar pek çok farklı anlamda ifade edilerek kullanılmıştır. Ortaçağda üretim projelerinin yönetimini gerçekleştiren fakat bunun sonucunda hiçbir risk almayan ve bunun yanı sıra devlet tarafından kendisine verilen kaynakları kullanan kişi girişimci olarak ifade edilirken, 17. yüzyılda, girişimci, bir hizmet sunmak veya bir mal üretmek için devletle sabit bir fiyat üzerinden anlaşma yapan ve bu süreçte kâr veya zararı üstlenen kişi olmuştur (İrmiş, Durak ve Özdemir, 2010: 51).

18. yüzyıldan itibaren ise girişimci artık risk üstlenmenin yanı sıra yenilikçi de olmak zorundaydı. Sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçiş ile daha fazla önem kazanmıştır. Girişimcilik kelimesi 1980'lerden sonra dünya çapında daha fazla kullanılır olmuştur. 1990'larda Avrupa ve Sovyet Rusya'sındaki komünist bloğun yıkılması, Çin ve Vietnam'ın dışa açılması, dünya genelindeki geri dönüşler ve yüksek orandaki işsizlik oranları girişimciliğin öneminin artmasına büyük katkı sağlamıştır. Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa Birliği ülkeleri gibi gelişmiş ülkelerde girişimcilik çok yaygın olmakla birlikte girişimciliği artırmak için çok önemli teşvik araçları kullanılmaktadır. Ayrıca gelişmekte olan Güney Afrika, Singapur ve İrlanda gibi ülkelerde girişimci sayısını artırmak için birçok teşvik aracı kullanılmaktadır (Dilsiz ve Kölük, 2005: 3-4).

Günümüzde girişimcilik, başta bilgi ve iletişim teknolojilerinde olmak üzere bir çok yeni alanda oldukça hızlı bir gelişme göstermektedir. Özellikle tekno-girişimcilik çok fazla önem kazanmıştır. Ayrıca;

- İşsizlik sorunu,
- Değişen ekonomik yapı,
- İşletme ve ekonomi alanlarındaki teorik gelişmeler ve girişimciliğin genel kabulü,

gibi sebeplerden ötürü girişimciliğe verilen önem daha fazla artmış bulunmaktadır. Günümüzde girişimcilik olgusuna gereken önemin verilmesiyle, işsizliğin önlenmesi, toplumsal refah ile yaşam kalitesinin artırılması, bilim ve teknolojinin gelişmesinde katkı sağlanması ve ülkenin kullanılmayan potansiyel güçlerinin aktif hale dönüştürülmesi gibi pek çok işlev yerine getirilebilir (Tutar ve Altınkaynak, 2013: 9-10).

Tablo 2. Girişimcilik Kuramı ve Girişimci Kavramının Gelişimi

Dönem/Tarih	Yazar	Girişimcilik Kuram Ve Kavramı
Ortaçağ	-	Girişimci, büyük ölçekli üretimden sorumlu olan kişidir.
17. yüzyıl	-	Girişimci, kamu yönetimiyle sözleşme imzalayarak, kâr veya zarar riskini alan kişidir.
1725	Richard Cantillon	Girişimci, riskleri üstlenmesi nedeniyle, sermaye sağlayan bir kişiden farklıdır.
1797	Beaudeau	Girişimci, riskleri üstlenen, planlayan, yöneten, organize eden ve sahip olan kişidir.
1803	Jean Baptiste Say	Girişimcilik kazançlarının, sermaye kazançlarından ayrılması.
1876	Francis Walker	Sermaye sağlayan ve faiz alan kişiyle, yönetsel yetenekleri kullanarak kâr sağlayan kişi arasında ayırım yapılması.
1934	Joseph Schumpeter	Girişimci, yenilikçi ve denenmeyen teknolojiler geliştiren kişidir.
1961	David McClelland	Girişimci, enerjik bir kişidir ve ortalama risk alır.
1964	Peter Drucker	Girişimci, fırsatları maksimize eden kişidir.
1975	Albert Shapero	Girişimci; inisiyatif alan, bazı sosyo-ekonomik mekanizmaları organize eden ve başarısızlık riskini kabullenen kişidir.
1980	Karl Vesper	Girişimci; ekonomistler, psikologlar, iş adamları ve politikacılar tarafından farklı anlamda görülen kişidir.
1983	Gifford Pinchot	İş adamı, kurmuş olduğu organizasyon içinde bir girişimcidir.
1985	Robert Hisrich	Girişimcilik; parasal ve kişisel tatmin karşılığında finansal, psikolojik ve sosyal riskleri üstlenerek, gerekli zaman ve çabayı harcayıp farklı değerde mal ve hizmet yaratma sürecidir.

Kaynak: Yurtseven, Girişimcilik, 2007, s:57

2.4. Türkiye’de Girişimciliğin Tarihsel Gelişimi

Ülkemizde girişimciliğin bin yıl kadar eskiye dayandığını söyleyebiliriz. Türkler Orta Asya’dan gelip Anadolu’ya yerleşmeye ve dolasıyla göçebe toplumundan yerleşik toplum düzenine geçmeye başlamalarından itibaren, ticaret ve özellikle de zanaâtkarlık konularında oldukça ileri gitmişlerdir. Günümüzde ise ilk olarak 1980’li yıllarda esen piyasa ekonomisi rüzgârıyla girişimcilik ve hür teşebbüs kavramları Türk kamuoyu gündemine gelmiştir. Bu dönemden sonra da gelen tüm hükümetler ekonomik büyüme için girişimciliğin şart olduğunu vurgulamışlardır. Bu anlayış 2000’li yıllarda da bu şekilde devam etmiş fakat gerek Türkiye’de kökü çok eskilere dayanan ve piyasa tarzı girişimcilikle örtüşmeyen yerleşik zihniyet sebebiyle, gerekse devletin yine eski devirlerden süregelen “bireye kuşkucu bakış” girişimciliğin ülkemizde beklenen hızla gelişmesini engellemiştir. Genel olarak Türkiye’de girişimciliği, Osmanlı İmparatorluğu Dönemi, Cumhuriyet Dönemi, 1950-1980 Arası Dönem ve 1980 Sonrası Dönem olmak üzere, dört ana başlık altında inceleyebiliriz (Akın, 2010: 80).

2.4.1. Osmanlı İmparatorluğu Dönemi

Türk girişimciliği açısından Osmanlı İmparatorluğu ve daha da geriye bakarsak Selçuklu Devleti görülmektedir. Osmanlı İmparatorluğu’nun ekonomik yapısını belirleyen birçok kurumun kökeni Selçuklulara dayanır. Anadolu’da Selçuklu döneminden beri sanayi ve iç ticaret kesimleri fütüvvet ve ahilik ilkelerine dayalı esnaf birlikleri tarafından teşkilatlanmıştır (Yelkikalan ve Karakaş, 2013: 6).

Osmanlı İmparatorluğu döneminde Türkler, çoğunlukla, çiftçiliği, devlet memurluğunu veya askerliği meslek olarak seçmişler; imalat ve ticaretle pek ilgilenmemişlerdir. Türklerin girişimciliğe ilgi duymamalarının en belirgin göstergesi mevcut işletmelerin yaşlarıdır. Ülkemizde iki yüz yaşını aşan yalnızca üç işletme bulunmaktadır (Tutar ve Altınkaynak, 2013: 10).

Bu dönemdeki girişimciler, Sanayi Devrimi’nden sonra Batı ile sıkı ilişkileri olan ve bilgi alışverişinde bulunan Yahudi, Rum ve İtalyan asıllı Türk

vatandaşları idi. Bunlar bankerler, ithalatçılar ve genelde de tüccarlardı. Bu dönemde bir başka girişimci tipi ise askeri amaçla yapılan işlerdi. Tüm bu işlerin yabancı uzmanlar aracılığıyla yapılmış olması, Osman Paşa ailelerinden gelip, bugün sanayici olarak adlarını sayabileceğimiz insanların sayısının yok denecek kadar az olmasına sebep olmuştur (Güney, 2008: 18).

2.4.2. Cumhuriyet Dönemi (1923-1950)

Müslüman ve Türk ticaret adamı yetiştirme arzusu, Osmanlı İmparatorluğu sona erdikten sonra kurulan yeni Türkiye Cumhuriyeti'nde özel önem kazanmış ve ekonomik alandaki başlıca stratejilerden biri olmuştur. Hatta cumhuriyet ilan edilmeden 1923 Şubat ayında İzmir'de toplanan İktisat Kongresi'nde alınan ilke kararlarından biri de, "Türk ve Müslüman ahâlden tüccar ve iş adamı insanlar oluşturma" konusudur. Bu politika 1930'lu yıllara kadar devam etmiştir (Marangoz, 2012: 23).

Mustafa Kemal Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunu dünyaya ilan ettiği zaman ülkenin yoksul hali dünya tarafından biliniyordu. Bu nedenle daha cumhuriyet ilan edilmeden, 17 Şubat 1923'te bağımsız ekonomiye geçiş için alınacak iktisadi tedbirleri görüşmek ve tartışmak üzere "Türkiye İktisat Kongresi" toplandı. Bu dönemin girişimcisi, devletin yüksek kademelerinde görevli bürokratlardır (Yelkikalan ve Karakaş, 2013: 9-10).

Dünyada 1929 yılında yaşanan büyük ekonomik krizde Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa ülkeleri ile birlikte Türkiye'de ekonomik istikrar ve gelişmede devlet müdahaleciliğini ön plana çıkarmıştır. Sümerbank, Etibank, şeker fabrikalarının ve tekel idaresinin kurulması girişimciliğin geliştirilmesi amacıyla olmuştur (Tutar ve Altınkaynak, 2013: 10).

2.4.3. 1950-1980 Arası Dönemi

1950'de Demokrat Parti'nin iktidar olmasıyla ekonomide liberalleşme hareketi başlamıştır. Yeni hükümet girişimciliğin ufkunu açmıştır ve işgücü ucuzlamıştır. Yabancı sermaye kanunu çıkarılmış ve sanayi konusunda yerli ve yabancı girişimciler korunmuştur. Özel sektörün sanayideki payı %50'den %70'e çıkmıştır (Tikici ve Aksoy, 2009: 46).

1950-1960 yılları arasında girişimcilik ve ticari faaliyetler büyük ölçüde artmıştır. Bu dönemde sermaye birikiminin sağlanması ve girişimciliğin gelişmesinde ağırlıklı rol oynayan kesim devlet memurlarıdır. Ayrıca girişimciliğin gelişmesi amacıyla bir dizi kanun çıkarılarak iktisadi devlet teşekkülleri kurulmuştur. 1958 yılında artan vergi ve döviz kaçakçılığıyla beraber işsizlik, kontrol edilemeyen enflasyon ve mal kıtlıkları gibi sebeplerden dolayı ekonomi kötüye gitmiş ve devâlüasyon yapılmıştır.

1957-1958 yıllarında uygulanması düşünülen fakat 1963 yılında hayata geçirilebilen planlı kalkınma sayesinde kalkınma planları ve programları geliştirilmiştir. Bu planlarda, küçük ve orta ölçekli işletmeler ile girişimciliği destekleyici ve teşvik edici önlemler alınmıştır. Bu plan döneminde Vehbi Koç'un iki öncü sınai girişimi gerçekleşmiştir. Birincisi 1964 yılında Siemens ile ortaklaşa kurulan kablo fabrikası, ikincisi ise ilk Türk binek otomobili Anadol markasının üretildiği Otosan tesisleriydi.

1960-1970 yılları arasındaki dönemde, özel girişimciliğin gelişme gösterdiği dönem olarak görülmektedir. Bu dönemde ticaret ve tarımdan sanayi sektörüne geçişler görülmüştür. Bu dönemde göze çarpan temel özellik üretim artışının yaşanmasıdır. 1970-1980 arası dönem ise girişimcilik açısından karışık bir dönem olarak tanımlanabilir. Yaşanan darbe ve krizler sebebiyle girişimciliğin gelişmesi ve ticaretin yaygınlaşması için gerekli olan istikrar ve güven ortamı tamamen ortadan kalkmıştır. Toplumsal hareketliliğin arttığı ve sermayeye karşı güç birliğine gidildiği için girişimcilik konusunda kabiliyeti olan bireyler, ortamın istikrarsızlığı ve güvensizliği karşısında fikirlerini harekete geçirememişlerdir. Yine bu dönemde ithal ikameci sanayileşme stratejisi de girişim ortamı üzerinde etkili olmuştur (Yelkikalan ve Karakaş, 2013: 15-16).

2.4.4. 1980 Ve Sonrası Dönemi

Bu dönemin temel unsuru 24 Ocak 1980 tarihli istikrar kararlarıdır. Bu tarihten itibaren serbest piyasa ekonomisi benimsenerek dışa açılma ile desteklenen bu olay girişimciliğe yeni imkânlar sağlayarak vizyonlarını genişletmiştir. Bu dönemde devletin ekonomiden çekilmesi amacı ile özelleştirme konusu tartışılmaya ve kısmen de olsa uygulanmaya başlanmıştır. Bir önceki döneme nazaran yavaş olsa da sanayi gelişme göstermiştir. Bu dönemin en göze çarpan gelişmelerinden biri de girişimciliğin hizmet sektöründe artış göstermesidir. En önemli değişim ise klasik faktörlerin yerini bilginin alarak girişiciler için bilgiye dayalı teknolojiler ve bilgi transferi önem kazanmıştır (Tikici ve Aksoy, 2009: 46).

Bu dönemde özel girişimciler Anadolu Kaplanları olarak; Çorum, Kayseri, Denizli, Gaziantep, Bursa, Konya ve Eskişehir gibi illerde yeni imalat sanayi merkezleri kurmuşlardır. 1980 sonrası uygulanan yoğun piyasa ekonomisi be buna bağlı gelişen girişimcilik ortamında, Türk insanının girişimci olarak başarılı olabileceği fikri kabul görmeye başlamıştır. Özellikle 5 Nisan 1994 krizinin atlatılması, Anadolu'daki girişimci potansiyelini güçlendirmiştir.

1990 ve 2000'li yıllarda küreselleşme ve mali piyasaların bütünleşmesi, Türk girişimcilerine dışa açılma fırsatını yaratmıştır. Ülkemizde girişimcilik ortamının büyümesinin dışında başta Rusya ve Doğu Bloğu ile Türkî Cumhuriyetleri olmak üzere dünyanın birçok bölgesinde yeni girişimlerin oluşmasına da katkı sağlamıştır.

Global Entrepreneurship Monitor 2011 Küresel Raporu sonuçlarına göre, 18-64 yaşa aralığında potansiyel ve yeni girişimci oranlarının toplamını ifade eden Toplam Girişimcilik Aktivitesi Türkiye'de 2010 yılında % 8,6 iken 2011 yılında % 11,9'a yükselmiştir. Bu sayede Türkiye'deki büyüme odaklı girişimcilik oranı da, verimlilik odaklı ekonomilere sahip ülkeler arasında üst sıralarda yer almıştır (Yelkikalan ve Karakaş, 2013: 17-18).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMİ VE GİRİŞİMCİLİK EĞİTİMİ

3.1. Girişimcilik Eğilimi

Girişimcilik eğilimi, her şeyden önce bireysel faktörlerle çevresel faktörlerin bileşimi olup, bireylerin kendi işini yapma konusundaki istek ve kararlılığını ifade etmektedir. Girişimcilik davranışının bir parçası olup, özerklik, yenilik yapma, risk alma, proaktiflik ve rekabetçi bir yapı gibi temel süreçler ile birlikte bütünü oluşturmaktadır (Börü, 2006).

Girişimcilik eğilimi, genelde aileden devralınmaktadır. Ailenin etkisini ise, sosyal ve ekonomik süreçler belirlemektedir. Bu kapsamda; ailenin yapısı, babanın mesleği, eğitim ve gelir seviyesi girişimcilik eğiliminin oluşumunda etkin olmaktadır. Çünkü eğitilmiş, meslek sahibi ve yüksek gelir sahibi olan baba, çocuklarının da eğitilmiş olmasına imkân sağlayacak ve çocuk, girişimcilik için gerekli bilgi ve donanıma sahip olacaktır (Bozkurt, 2011: 26).

3.2. Girişimcilik Eğilimine Etki Eden Unsurlar

Girişimci olmak isteyen bireylerin kişisel özellikler, cinsiyetleri, toplum kültürü, ailesi ve aldıkları eğitim girişimcilik eğilimine etki eden temel unsurlardır.

3.2.1. Kişisel Özellikler

Girişimciliği etkileyen bir diğer önemli unsur kişisel faktördür. Bazı bireyler kimi temel özellikleriyle diğer kişilerden ayrılırlar. Risk alabilme yeteneği, başarıma arzusu, kendine güven, kontrol yeteneği, yaratıcılık ve yenilik, bağımsızlık, hayal gücü gibi özellikler bireyleri diğer bireylerden ayrı kılan özelliklere örnek olarak verilir. Bu kişisel özelliklerden özellikle kendini kontrollük, başarı ihtiyacı, risk alma, kendine güven bağımsız olma arzusu, yenilikçilik girişimcilik için tanımlanan en önemli ve tanımlayıcı özellikler

olarak ortaya çıkmaktadır. Halk arasında da kimi insanları tanımlamak için kullanılan “tüccar kişi” , “iş adamı zekâsı var” , “ekmeğini taştan çıkarır” deyişleri girişimcilerin belli özelliklere sahip olduğunu gösterir niteliktedir. Bu tür bireysel özelliklerin büyük çoğunluğunun doğuştan getirildiği ifade edilse de, çevresel faktörlerin ve eğitimin bu tür özellikleri ortaya çıkarmada büyük etkisi bulunduğu, bu tür önemli karakteristiklerin önemli bir bölümünün öğrenilebilir ve geliştirilebilir davranışlar olduğu bilinmektedir (Börü, 2006).

3.2.2. Aile

Girişimcilik yeteneklerinin ortaya çıkarılması ya da bu konuda yeni yeteneklerin kazandırılması çevresel faktörlerin etkisi ile olmaktadır. Bireyin gelişim sürecindeki ilk etkileşim kaynağı ailedir. Aile ve özellikle ebeveynler bireyin kişiliğinin oluşmasında ve toplumsallaşmasında etkin bir rol oynar ve toplumun sosyo-kültürel özelliklerini bireye aktarır. Ailenin içinde bulunduğu ekonomik sınıf, toplumsal sınıf ve değerlerin yanı sıra aile içerisinde alınan eğitim, görgü ve ayrıca, çocukların ebeveynlerinin rol modeli olarak almaları onların yerleşen ve süregelen pek çok davranışlarında doğrudan ya da dolaylı etkili olmaktadır. Böylece çocuğun girişimciliğe teşvik edilmesiyle ilgili ilk adımlar ya da bu konudaki ilk algılamalar ve öğretiler aile içerisinde olmaktadır (İrmiş, Durak ve Özdemir, 2010: 39).

3.2.3. Toplumsal Kültür

Toplum kültürü bir ülkede girişimcilik düzeyini belirleyici ve etkileyici en önemli faktörlerden biridir. Toplumun girişimcilere olan tutumları bakış açısı büyük önem arz etmektedir. Örneğin; Amerika Birleşik Devletleri’nde girişimciler kahraman olarak görülmekte ve onların başarı hikâyeleri ilgi odağı olmaktadır. Başarılı girişimcilerin uyguladığı yöntemler izlenecek model olarak alınmakta ve geniş kabul görmektedir. Toplumun girişimciye, iş hayatına ve servet edinmeye olan tutumları girişimciliğin gelişiminde belirleyici olmaktadır. Diğer bir ifadeyle, toplumdaki girişimcilik kültürünün varlığı, girişimciliğe pozitif sosyal tutumların gelişmesini teşvik etmektedir. Toplumların servet ve zenginliğe karşı negatif

tavırları ise girişimciliği olumsuz yönde etkiler (Döm, 2012: 39).

3.2.4.Eğitim

Girişimcinin eğitim düzeyinin ne olması gerektiği en fazla ilgi odağı olmuş konulardan biridir. Kimi araştırmacılar, girişimcilerin ortalama eğitim aldıklarının inancında olmalarına karşın, yapılan araştırmalarda ortaya çıkan sonuçlar bunun böyle olmadığını göstermiştir. Eğitim düzeyi yalnızca girişimcinin yetişmesinde önemli bir rol oynamakta kalmamakta, karşılaştığı sorunların üstesinden gelmesinde de büyük bir öneme sahiptir (Gürol, 2006: 28-29).

Girişimcilik tamamen doğuştan gelmemesi nedeniyle zamanla geliştirilerek eğitimle kazandırılabilir. Biçimsel bir eğitim girişimciliğin bir kariyer olduğu konusunda bireyleri etkileyip kendi işlerini kurmada fikir ve becerileri sağlayarak onları cesaretlendirebilmektedir (Börü, 2006).

3.3. Üniversitelerde Girişimcilik Eğitimi Ve Amaçları

Eğitim girişimciliğin ortaya çıkmasında ve gelişmesinde rol alan en önemli yardımcı faktörlerden biridir. Eğitim sadece girişimciliğin başlangıç aşamasında değil, girişimciliğin ilerleyen aşamalarında da karşılaşılabilecek sorunları çözmeye yardımcı olmaktadır. Literatürde girişimcilik eğitimi tanımı bir çok farklı şekilde yer almaktadır. Girişimcilik Eğitim Konsorsiyumu girişimcilik eğitimini yaşam boyu öğrenme modeli olarak görmektedir. Avrupa Komisyonu da daha dar bir yaklaşımla olsa da bu görüşü savunmaktadır. Guzman ve Linan'a göre ise bütün eğitim faaliyetleri girişimci davranışları gerçekleştiren katılımcılar geliştirmek veya bu niyeti etkileyen; girişimcilik bilgisi, girişimci faaliyetlerin istekliliği gibi ya da fizibilite geliştirmeye çalışmaktır. Girişimcilik eğitiminin kesin bir tanımı olmasa da, amaç işletmelerin etkin bir şekilde oluşturulmasını teşvik etmektir. Diğer (Rapso ve Papo) bir tanıma göre ise girişimcilik eğitimi (Bozkurt, 2011: 29):

- Bir kişinin fırsatları görebilme yeteneğini,
- Yeni fikirler üretme, fırsatları takip etme ve gerekli olan kaynakları bulma yeteneğini,
- Yeni bir iş kur ve işletme becerisini,
- Yaratıcı ve eleştirel bir şekilde düşünme yeteneğini.

Tarihte girişimcilik alanındaki sistemli şekilde ilk eğitim denemesi 1938 yılında Japonya Kobe Üniversitesi'nde Emeritus tarafından girişimcilerin ihtiyaç duyduğu eğitimlerin Japon ekonomisine sağlayacağı değeri görerek küçük işletmelere yönelik kurs ve seminer şeklinde eğitim verilmesiyle olmuştur. Amerika Birleşik Devletleri'nde ise ilk kez 1947 yılında Harvard İşletme Fakültesi'nde Myles Mace tarafından daha sonra ise 1953 yılında New York Üniversitesi'nde Peter F. Drucker tarafından başlatılmıştır (Top, 2012: 183-184).

Eğitim kurumlarında gerçekleşen eğitim süreçleri bireylerin girişimciliğinin ve yaratıcılığının gelişmesinde veya körelmesinde etkili olmaktadır. Çalışmalar eğitim sürecinde sürekli gelişen ve geçerliliğini kısa sürede kaybeden önemsiz bilgileri öğretmek yerine; bilinmeyenlerin keşfedilmesine önem veren eğitim kurumlarında yetişen çocukların daha yaratıcı ve girişimci olduklarını ortaya koymaktadır. Bu nedenle de bireylerin aldığı eğitim felsefesi, programı ve kapsamı girişimciliği ve yaratıcılığı belirlemektedir (Güney, 2008: 222).

Girişimcilik eğilimine doğru çekme gücü oluşturan bir faktör olarak eğitimin, üniversitelerde eğitim gören gençlerin girişimci ruhlarının teşvik edilmesi ve girişimciliğe yönelmeleri üzerinde olumlu etkileri olduğu kabul görmektedir. Verilen bu eğitim ile tüm öğrenciler girişimci haline getirileceği söylenemez fakat girişimcilik istek ve eğilimi olanların mevcut potansiyellerinin ortaya konmasında ve geliştirilmesinde çok önemli bir yere sahip olduğu söylenebilir (Börü, 2006).

Girişimcilikte yaygın inanç bunun içten gelen bir duygu, içsel yönelme, zamanlama ve şans üzerine kurulu olduğudur. Fakat girişimciliği öğrenme faktörüne dayanarak, eğitimin bu konudaki katkısını anlayabiliriz. Yapılan birçok araştırma üniversite mezunu olmanın girişimcilik ruhunda

önemli bir rol oynadığını savunur. Girişimsel davranışa yönelik öğrencilerin diğer öğrencilere nazaran yeni işletme kurma ve meydan okuyucu bir düşünceye sahip olma konusunda daha fazla başarılı oldukları görülmektedir. Şüphesiz bu girişimsel özelliğin yapısında üniversiteler kritik bir rol üstlenmektedirler (Soyşekerci, 2012: 122).

Üniversitelerdeki girişimcilik eğitimlerinin ortak amaçları, öğrencilerin değişen derecelerde iş kurmasını sağlamaktadır. Bu durum büyük oranda girişimcilik eğitiminin türüne göre belirlenmektedir. Üniversitelerde verilen girişimcilik eğitimleri, sadece öğrencilerin girişimcilik niyetlerini dinamik hâle getirmekle kalmayıp, aynı zamanda da iyi bir girişimci olmaları için gerekli olan davranış normları hakkında da bilgi sahibi olmalarına yardım etmektedir (Bozkurt, 2011: 30).

Girişimcilik eğitimlerinde öncelikle girişimcilere ve özellikle potansiyel girişimcilere genel itibari ile girişimciliğin desteklenmesi başarılı olması amacıyla girişimcilik zihniyetini, bilincinin ve becerilerinin kazandırılması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda girişimcilik süreci ve başarı faktörleri gibi genel bilgilerin yanı sıra eğitim sürecinde deneyimli ve başarılı girişimcilere eğitimci olarak yer verilecek onların bilgi ve tecrübelerinden yararlanılmalı, onların yanında çıraklık uygulamaları geliştirilmeli ve özellikle üniversitelerde girişimcilikle ilgili daha fazla ders okutulmalıdır (Balaban ve Özdemir, 2008).

3.4. Girişimcilik Eğitimi İle Girişimcilik Eğilimi Arasındaki İlişki

Yükseköğrenim programlarında yer alan öğrenciler eğitim sürelerini büyük şirketlerde çalışma hayalleri kurarak geçirmekte ve çabalarını bu hayalleri gerçekleştirecek şekilde yönlendirmektedir. Ancak son yıllarda özellikle batı dünyasında başlayan yeni bir eğilim, gençleri istihdam arayan konumundan, hem kendisi hem de başkaları için istihdam yaratan konumuna doğru kaydırmaktadır. Bu eğilimin adı “Girişimcilik”tir. Girişimciliğin amacı; öğrenciyi en büyük hayali olan sağlam bir kapıya kul olmak hedefinden vazgeçirmek ve kendi oluşturduğu ya da geliştirdiği bir iş fikrini, bilimsel

temeli olan bir iş planı haline getirerek bu planı hayata geçirip yaşam yolunu kendisinin çizmesini sağlamaktır (Atasoy, 2012: 1).

Gelişmiş toplumlarda da yüksek öğrenim görmüş gençlere “eğitilmeye hazır hale gelmiş” kişiler olarak bakılmakta ve eğitilmiş gençlerin, girişimcilik açısından çeşitli avantajlara sahip olduğu vurgulanmaktadır. Diğer toplumlarla karşılaştırıldığında Türk insanının daha girişimci olduğu, bu konuda araştırma yapan yabancı bilim adamları tarafından da kabul edilmektedir. Bu sebeple, ülkemizde de üniversiteye atım atan her öğrenciye girişimci adayı gözüyle bakmak ve onların içinde yaşadıkları çevrenin çeşitli konulardaki potansiyellerinin farkına varabileceği, sorunları birer fırsat gibi değerlendirebilecekleri bilgi ve becerilerle donanarak, yaratıcılıklarını bastırmayıp girişimciliğe özendirilmiş insanlar olarak yetişmeleri büyük önem taşımaktadır (Arslan, 2002).

Gelişmekte olan ülkelerde genç nüfus genellikle kamuda çalışmayı ya da özel sektörde istihdam edilmeyi planlamaktadır. Genç nüfus arasında özellikle üniversite öğrencilerinde, girişimci olmak için gerekli ve yeterli koşul “sermaye” olarak görülmektedir. Ancak bazen düşünsel cesaret sermayesi, maddi sermayeden daha önemli olmakta ve günümüz bilgi toplumunda öğrencilerin sahip olması gereken ayırt edici bir özellik olarak karşımıza çıkmaktadır (Girginer ve Uçkun, 2004).

3.5. Türkiye’de Girişimciliğin Ve Girişimcilerin Yaşadığı Sorunlar

Ülkemizde girişimciliğin ve dolayısıyla girişimcilerin hâla büyük sorunları bulunmaktadır. Bu sorunlar içerisinde en önemlisi girişimciliğin “bilgiye değil, görgüye dayalı girişimcilik” olmasıdır. Maalesef girişimcilerimizin büyük çoğunluğu babalarından veya ustalarından ne görmüşlerse onu yapmaya devam etmekte, dünyaya ve olaylara çok dar ve sınırlı bir pencereden bakmaktadırlar. Ne yazık ki araştırmak, yenilik yapmak, değişimlere ayak uydurmak ve kendini yenilemek arzusu Türk girişimcilerin çoğunda görülmemektedir. Bu şekilde uygulanan girişimcilik beraberinde birçok önemli sorunu getirmektedir (Marangoz, 2012: 25-26).

Türkiye’de girişimcilerin yaşadığı sorunları ve buna bağlı olarak girişimciliğin önündeki engelleri aşağıdaki gibi sıralanabiliriz:

3.5.1. Finansman Sorunu

Türkiye’de girişimcilerin sorunları konusunda yapılan saha çalışmalarında finansman sorunu listedeki birinciliğini diğer sorunlara nazaran büyük bir farkla korumaya devam etmektedir. Ülkemizdeki girişimciler sahip oldukları küçük ve orta ölçekli işletmeleri için, uzun vadeli ve düşük faizli kredi bulma konusunda sıkıntı çekmektedirler. ABD’nde dağıtılan kredilerin %42,7’si, Almanya’da %35’i, Japonya’da %50’si, Türkiye’de ise sadece %3’ü küçük ve orta ölçekli işletmelere tahsis edilmektedir. Bunun yanı sıra , bankalar genellikle küçük ve orta ölçekli işletmelere fazla ilgi göstermemektedirler. Küçük çapta kredi isteyen çok sayıda müşteri yerine büyük çapta kredi kullanabilecek az sayıda müşteriyi tercih etmektedirler. Ayrıca ülkemizde birçok bankanın holding bünyesinde bulunması, holdinglerin çıkarlarının korunmasını ön plana çıkarmaktadır (Güney, 2008: 31).

3.5.2. Genç Ve Dinamik Bir Nüfusa Sahip Olunması

Özellikle Avrupa ile mukayese edildiğinde, Türkiye’de nüfus yapısının genç ve dinamik olması girişimcilik konusunda çok ciddi bir fırsat olarak görülebilir. Fakat bu genç nüfustan gerekli şekilde faydalanılmadığı zaman bunun bir tehdit oluşturabileceği unutulmamalıdır. Zira gerekli eğitim imkânları sağlanamayan genç nüfus avantaj olmaktan çıkarak büyük bir toplumsal soruna dönüşebilir (Müftüoğlu Ve Durukan, 2004: 103-105).

3.5.3. Sosyal Çevre

Ülkemizde girişimciliğin önündeki en önemli engellerden biri olan sosyal çevre daha çok kırsal ve baskıcı bir çevrede yetişen bireylerde etkisini göstermektedir. Bu bireyler hayatlarının ilerleyen dönemlerinde kendine

güveni olmayan, sürekli hata yapma ve hesap verme korkusunda olan pasif bir kişiliğe bürünmektir. Bireylerin ailesinden ve sosyal çevresinden edindiği kültür, gördü ve diğer tüm normlar haytaları boyunca kendilerini etkilemektedir. Bireyler ancak özgür olduğu ve fikirlerini özgürce ifade edebildikleri ölçüde girişimciliğin temel unsuru olan yenilik yapma konusunda başarılı olabilirler (Bozgeyik, 2005).

3.5.4. İşletme Sahiplerinin Teknik Kökenli Olması

Türkiye’de sanayi sektöründeki girişimcilerin genellikle usta, teknisyen veya mühendis olduğunu görmekteyiz. Üretim konusunda çok yetenekli olan bu kişiler, piyasaya yönelik olarak düşünme, değerlendirme ve finansman konularında ne yazık ki yeterince başarılı olamamaktadırlar. Aynı olumsuz durum, finansman ve yönetim işlevleri içinde geçerlidir. Ülkemizdeki teknik kökenli işletme sahiplerinin pazarlama ve finansman konularında ufuklarını genişletmeleri gereklidir (Güney, 2008: 30).

3.5.5. Piyasa Ve Pazar Araştırması

Girişimcinin başarısını büyük ölçüde etkileyen ve Türk girişimcileri için fizibilite çalışmasının en önemli bölümünü oluşturan piyasa ve pazar araştırması çoğu zaman fazla masraf ve zaman harcanması gerektirmeyen, fakat çok dikkatli gözlem ve analizlere dayanan bir faaliyettir. Önemli olan yatırım yapılmadan önce yeterli piyasa araştırılması yapmak ve bunun için gerekli harcamalara katlanılama bu yatırımdan vazgeçmektir. Ülkemizde bu konuya gerekli ilgi ve özen gösterilmediği için yatırımların önemli bir kısmı başarısız olmakta veya başarı potansiyeli tam olarak değerlendirilememektedir. Gerçek girişimci bu konuda ciddi davranılmalı, gerçekçi bir piyasa ve pazar araştırması için masraftan kesinlikle kaçınılmamalıdır (Marangoz, 2012: 27).

3.5.6. Uygulanabilirlik (Fizibilite) Çalışmalarının Yetersizliği

Fizibilite raporu yaygın ve yanlış olan bir yanılgıya göre, devletten teşvik alabilmek için yapılması gereken bürokratik bir işlem olarak görülmektedir. Aslında devlet, yatırımı kârlılık yönünden değil, kendi koyduğu yatırımın ihracata yönelik olup olmadığı ve geri kalmış bölgelerin kalkınmasına katkı sağlayıp sağlamayacağı gibi geniş bir bakış açısıyla değerlendirir. Yani onaylanan her rapor kâr elde ettirecek değildir. Bu analizi yatırımcıların kendilerinin yapmaları gerekirken ülkemizde yanlış değerlendirilmektedir (Müftüoğlu Ve Durukan, 2004: 130-131).

3.5.7. Aile İşletmeciliği

Küçük iken aile bireylerinin dayanışması ile sorunların üstesinden kolaylıkla gelebilen işletmeler, kritik bir aşama olan büyüme dönemine geldiklerinde ise yeterince kurumsallaşamadıkları için batma aşamasına gelebilmektedirler. Bu sebeple büyüme aşamasındaki girişimciler kesinlikle uzman bir yönetici istihdam etmelidirler (Bozgeyik, 2005).

3.5.8. Yenilikler Ve Taklitçilik

Yenilik, ülkemizdeki girişimcilerin karşılaştığı önemli darboğazlardan birisidir. Küçük ve orta ölçekli işletmelerin büyük çoğunluğu esnek ve yenilikçi bir yapıya sahip olmadığı için taklitçilikten öteye geçememektedirler. Ayrıca Ar-Ge (Araştırma-Geliştirme) çalışmalarına masraf ve zaman kaybı olarak bakan girişimciler, yenilik yapamamakta ve kısa zamanda piyasadan silinmektedirler (Marangoz, 2012: 28).

3.5.9. Bilgi Eksikliği

Bilgi edinme, bilgi işleme ve bu bilgileri değerlendirme konusunda Türk işletmelerinin birçoğu henüz dünya ölçeğinde rekabet edememektedir. Girişimcilerimiz bilmediğini araştırmaktan ve konuyla ilgili kişilere

danışmaktan kaçınmaktadırlar. Hatta küçük girişimcilerimiz çoğu, bilgiye ihtiyaç duyduklarının farkında bile değildirler. Oysaki girişimciler bilgi toplama konusunda aktif olmalı, kendi imkânları içinde bilgi ihtiyaçlarını karşılayacak yollar aramalı ve sahip oldukları bilgiyi en iyi şekilde değerlendirmelidir (Güney, 2008: 33-34).

3.6. Türkiye’de Girişimciliğin Geliştirilmesi İçin Alınabilecek Önlemler

Girişimciliğin geliştirilebilmesi için ülkemizde alınabilecek başlıca önlemler şunlardır (Bozgeyik, 2005: 27-40):

- Girişimcilikle ilgili açık ve net bir vizyon oluşturulmalı, buna bağlı stratejiler geliştirildikten sonra hükümet programlarında öncelikli olarak yer almalı.
- Şirket kuruluşu, işleyişi ve kapanışına ilişkin bürokratik engeller azaltılmalıdır.
- Fikri mülkiyet haklarına yönelik düzenlenen yasalara işlevlik kazandırılmalıdır.
- Vergi işlemleri kolaylaştırılmalı, kayıt dışı ekonomi kayıtlı hale getirilmelidir.
- Teknoloji transferlerinin başarılı bir şekilde uygulanabilmesini sağlayacak örgütler oluşturulmalı.
- KOBİ’lere verilen krediler artırılmalıdır.
- Finansman seçenekleri artırılarak risk sermaye sektörü kurulmalıdır.
- Risk sermayesi yatırımları devlet tarafından teşvik edilmelidir,
- Girişimciler ve girişimciliği destekleyen kuruluşların oluşturduğu platformlar yani girişimci ağları kurularak gerekli koordinasyonlar sağlanmalı.
- Girişimciliğin desteklendiği bir kültürel ortamın yaratılması için, girişimciliğin topluma olan katkısı ve ekonomik büyümedeki önemi anlatılmalıdır.
- Teknolojik girişimcilik başta olmak üzere her tür girişimcilik performansı düzenli olarak ülke çapında ölçülmeli ve uluslar arası ekonomilerle karşılaştırılmalıdır.

- Eğitime yapılan yatırımlar artırılmalıdır.
- Güçlü bir bilimsel altyapı oluşturulmalıdır.
- Yabancı şirketlerin ülkemize gelmesi teşvik edilmelidir.
- Girişimcileri teşvik edecek bir ortam oluşturabilmek için kamu borçlarının azaltıldığı, yolsuzlukların engellendiği, faiz ve enflasyonun düşürüldüğü bir ortam yaratılmalıdır.
- Politik süreklilik ve istikrar sağlanmalıdır.
- Sermaye piyasası mevzuatı gözden geçirilerek, yeni şirketlerin pazarına girişler kolaylaştırılmalı. Teknoloji şirketlerinden çalışan kişilerin birey girişimci gibi çalışmalarını sağlayacak olan “stock option” gibi uygulamaların önündeki hukuksal engeller kaldırılmalı,
- Ülkemiz girişimcilerin yabancı borsalara tanıtımı yapılmalı, şirketlerimizin likiditenin daha bol olduğu borsalarda yatırımcı bulmasının önü açılmalı,
- Şirket birleşme ve satın almalarını engelleyen hukuki ve mali prosedürler kaldırılmalı, şirketlerin hisse değiş tokuş aracılığıyla birleşmelerinin hukuksal zemini kurulmalıdır,
- Proje sahipleriyle sermaye sahiplerini bir araya getiren ortamlar geliştirilmeli. Kuluçka firmalarının kurulması vergi teşvikleri ile desteklenmeli, kuluçka aşamasını geçen proje ve firmalara sermaye desteğinde bulunularak, şirket başarıya ulaştıktan sonra borsada kârını realize edebilmeli.

3.7. Türkiye’de Girişimcilik Üzerine Yapılan Araştırmalar

Türkiye’de girişimcilik ve girişimcilik eğilimi üzerine yapılmış çok sayıda çalışma bulunmaktadır. Bu kısımda bu çalışmalardan bazılarına değinilecektir.

Ülkemizde girişimcilik özelliklerinin belirlenmesine yönelik en eski çalışma Alec Alexander tarafından 1960 yılında yapılmıştır. Bu çalışmada Alec Alexander, Osmanlı İmparatorluğu sonrasında Türk ekonomisini incelemiş, sanayi ve ticaretin azınlık mesleği olmaktan devlet eliyle çıkarılması sürecini

dikkate alarak 1950’li yılları izleyen endüstrileşme ve bu süreçte sanayicinin kapasitesi, önemi ve kökenleri üzerinde durmuştur.

Arif Payaslıoğlu tarafından 1961 yılında Dünya Bankası desteği ile gerçekleştirilen diğer bir araştırmada o yıllarda 50 ve daha fazla çalışanı olan işletme sayısı 367’dir ve bunlar daha çok İstanbul ve İzmir çevresinde yoğunlaşmak üzere; Adana, Ankara, Bursa ve Eskişehir’de bulunmaktadır. Payaslıoğlu; yaptığı araştırmada büyük sermaye sahiplerinin henüz holdingleşme aşamasında olduğunu ve en büyük şirketlerin dahi yönetiminde kan bağı bulunduğunu belirlemiştir.

Bu çalışmaların haricinde en kapsamlı çalışma 1974 yılında Erdoğan Soral tarafından yapılan çalışmadır. İki yıl süren bu çalışmada tarım, sanayi ve malialanda faaliyet gösteren büyük işletmeleri araştırmıştır.

Karabulut (2009) tarafından üniversite öğrencilerinin girişimcilik özelliklerini ve eğilimlerinin belirlemeye yönelik yapılan araştırma sonucunda öğrencilerin çoğunun girişimcilik eğitimi almalarına rağmen yeni kurulmuş bir işte çalışmadığı, kendi işini kurmadığı ve mezun olunca girişimci olmak istemediği sonucuna varılmıştır.

Balaban ve Özdemir’in (2008) girişimcilik eğitiminin girişimcilik eğilimi üzerindeki etkisi konusunda yaptıkları araştırmada girişimcilik eğitiminin bireyin potansiyelini keşfetmesini hızlandırdığı ve yeteneklerini geliştirip başarı şansını artırmasına yardımcı olduğu görülmüştür. Sonuç olarak araştırmada girişimcilik eğitiminin, girişimcilik eğilimini pozitif yönde etkilediği ispatlanmıştır.

Üniversiteli gençlerde mesleki tercihler ve girişimcilik eğilimleri üzerine araştırma Yapan Arslan (2002) girişimcilik eğiliminin, babanın kendi içinde bağımsız çalışması veya sabit bir ücretle çalışması ile yakından ilişkili olmadığını saptamıştır. Ayrıca çalışmada, babanın eğitim seviyesi yüksek olanlarda, kendi işini kurma veya girişimcilik eğiliminin daha yüksek olduğu görülmüştür.

Girginer ve Uçkun (2004) işletmecilik eğitimi alan lisans öğrencilerinin girişimciliğe bakış açılarına ilişkin yaptıkları araştırmada öğrencilerin %9'u, işletme bölümü mezunlarının kendi işlerini kurmada gerekli fırsatları yaratma yeteneğine sahip olduklarını düşünmektedirler. İşletmeci olarak mezun olan bireylerin, mutlaka kendi işlerini kurmayı hedeflemeleri gerektiği düşüncesine %36,4 oranında katılmadıklarını, işletme bölümü mezunlarının asla kamu sektöründe çalışmayı planlamamaları gerektiği düşüncesine ise %44,1 oranında katılmadıklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin girişimciliğe yönelik düşüncelerinde %38,2'si, bir işin fırsatlar sunmasının, emniyetli ve güvenilir olmasından daha önemli olduğunu belirlenmiştir.

4. BÖLÜM

UYGULAMA

Bu bölümde tez kapsamında gerçekleştirilmiş olan alan araştırmasının amacı ve yöntemi, evren ve örnekleme, veri toplama aracı, verilerin analizi, sınırlılıklar ve bulgulara yer verilmiştir. Veri toplama aracındaki sorular yani araştırmanın değişkenleri ve araştırmanın amacı, evren-örnekleme gibi bilgilerinin tanımlanması ile araştırmanın kapsamı belirlenmiştir. Daha sonra ise araştırmadan elde edilen bulgular yorumlanmıştır.

4.1. Araştırmanın Amacı Ve Önemi

Bu çalışmada makro ekonomik gelişimin önemli bir unsuru olarak tanımlanan ve görülen girişimcilik özelliklerinin, üniversite öğrencileri arasında nasıl algılandığı ve bu alana ne kadar yöneldikleri araştırılmıştır. Üniversite öğrencilerinin girişimcilik özelliklerinin belirlenmesi ve üniversite öğrencilerinin kişisel özellikleri ile aldıkları eğitimin girişimciliğe etkisinin olup olmadığı araştırılması konusunda yapılan araştırmada önce literatür de yer alan girişimcilik tanımları, girişimcilik tipleri, girişimcilik eğitimi ve girişimcilik eğilimleri konularının üzerinde durulmuştur. Araştırmanın kavramsal modeli Şekil 1’de görülmektedir:

Şekil 1. Araştırmanın Kavramsal Modeli

4.2. Araştırmanın Kapsamı ve Uygulama Yöntemi

Araştırmanın başlıca sınırlılıkları şu şekildedir:

1. Araştırmanın fakülte ayırımı gözetmeksizin sadece İstanbul Arel Üniversitesi öğrencileri üzerinde yapılmıştır.
2. Ölçme tekniği olarak anket yönteminin kullanılması ve ölçülmek istenen konunun yalnızca anket soruları ile sınırlı olması.
3. Sorulara verilen cevapların katılımcıların algısına dayalı olması.
4. Katılımcıların ankette yer alan tüm soruları doğru şekilde okuyup anladığı ve gerçekçi bilgiler verdiği kabul edilmiştir.

Araştırmanın çalışma evrenini, İstanbul Arel Üniversitesi'nde 2012-2013 yıllarında eğitim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında Sefaköy ve Tepekent Yerleşkelerindeki öğrencilere 350 adet anket dağıtılmıştır. Bu anketlerden kullanılabilir olan 250 adedi veri olarak işlenmiş ve gerekli analizlere tabi tutulmuştur.

Araştırmada ölçek olarak, detaylı literatür taraması sonucunda elde edilen ve 5'li Likert ölçeğinin yer aldığı, dört bölümden meydana gelen anket kullanılmıştır.

Anketin giriş bölümünde çalışmanın amacı ve kapsamı anlatılarak destekleri istenmiştir. Birinci bölümde, ankete katılan öğrencileri tanımaya yönelik olarak demografik özelliklerinin incelendiği sorular yer almıştır. Anketin ikinci kısmında, girişimcilik özelliklerini belirlemeye yönelik faktörler yer almış ve katılımcıların bu özelliklerin ne kadarının kendilerini ifade ettiğini Tamamen Katılıyorum (5)'den Hiç Katılmıyorum (1)'a kadar olan 5'li aralıklı ölçekte belirtmeleri istenmiştir. Anketin üçüncü bölümünde, Çalışma Koşulları Ve Bir İşte Aranan Özellikler katılımcılara sorularak Çok Gerekli (5)'den Hiç Gerekli Değil (1)'e kadar uzanan 5'li aralıklı ölçekte cevaplamaları istenmiştir. Anketin son bölümünde ise Kendi İşini Yapmak İçin Aranan Nitelikler deneklere sorularak, Çok Gerekli (5)'den Hiç Gerekli Değil (1)'e kadar uzanan 5'li aralıklı ölçekte cevaplandırmaları istenmiştir.

Anket formunun bir örneği EK1'de verilmiştir.

Anket sonucu elde edilen veriler, istatistiksel programlar kullanılarak bilgisayara girilmiş ve gerekli istatistikî analizlere tabi tutulmuştur.

Analizlerde frekans dağılımı, Cronbach Alpha güvenilirlik analizi faktör analizi, t testi, regresyon analizi ve korelasyon analizi gibi istatistiksel yöntemler kullanılmıştır. Tüm analizlerde anlamlılık düzeyi 0,05 olarak kabul edilmiş ve 0,01 düzeyinde anlamlı çıkan sonuçlar ayrıca belirtilmiştir.

4.3. İstatistiksel Analizler Ve Bulgular

Anket formunda yer alan ve kendi içerisinde gruplandırılan sorular istatistikî analizlere tabi tutularak değerlendirilmiştir. Bu analizler sonucunda elde edilmiş olan bulgular aşağıda verilmiştir.

4.3.1. Demografik Özellikler

Ankete katılan Arel Üniversitesi öğrencilerine anketin birinci kısmında demografik özelliklerini tespit edici sorular sorulmuş ve alınan cevaplar frekans analizine tabi tutularak aşağıdaki tablolarda ifade edilmeye çalışılmıştır.

4.3.1.1. Cinsiyet Dağılımı

Cinsiyet açısından yapılan analizlerin sonucunda katılımcıların % 67,2'sinin kadın, % 32,8'inin erkek olduğu görülmüştür. Buna göre kadın katılımcılar örneklemin büyük çoğunluğunu oluşturmaktadır.

Tablo 3. Cinsiyet Dağılımı

	Frekans (N)	%
Kadın	168	67,2
Erkek	82	32,8
Toplam	250	100

4.3.1.2. Yaş Dağılımı

Katılımcı öğrencilerin büyük çoğunluğu olan % 76,4'lük kısmı 18-24 yaş aralığında, % 19,22'lik kısmı 25-31 yaş aralığında ve geriye kalan küçük bir kısmı ise orta yaş sayılabilecek 32 yaş ve üzeri öğrencilerden oluşmaktadır.

Tablo 4. Yaş Dağılımı

	Frekans (N)	%
18-24 yaş	191	76,4
25-31 yaş	48	19,2
32 yaş ve üzeri	11	4,4
Toplam	250	100

4.3.1.3. Medeni Durum Dağılımı

Elde edilen analizlerden katılımcı öğrencilerin çok büyük bir oranının (% 89,6) bekâr öğrencilerden, geri kalan % 10,4'lük küçük kısmının ise evli öğrencilerden oluştuğu görülmüştür.

Tablo 5. Medeni Durum Dağılımı

	Frekans (N)	%
Bekar	224	89,6
Evli	26	10,4
Toplam	250	100

4.3.1.4. Yabancı Dil Seviyesi Dağılımı

Katılımcı öğrencilerin % 44'lük kesimi düşük seviyede yabancı dil bilgisine sahip iken, yarısına yakın kısmı olan % 47,2'lik kesimdeki öğrenciler orta seviye yabancı dil bilgisine sahip olduklarını belirtmişlerdir. Kalan % 8,8'lik kesimdekiler ise ileri derecede yabancı dil bilgisine sahip öğrencilerden oluşmaktadır.

Tablo 6. Yabancı Dil Seviyesi Dağılımı

	Frekans	%
Düşük	110	44
Orta	118	47,2
İleri	22	8,8
Toplam	250	100

4.3.1.5. Çalışma Durumu Dağılımı

Ankete katılan öğrencilerin çok büyük oranı olan % 81,2'si daha önceden çalışmış iken, kalan % 18,8'lik kısım daha önce hiç çalışmamıştır.

Tablo 7. Çalışma Durumu Dağılımı

	Frekans (N)	%
Evet, çalıştım	203	81,2
Hayır, çalışmadım	47	18,8
Toplam	250	100

4.3.1.6. Girişimcilik Dersi Okunmasına İlişkin Dağılım

Yapılan analizlerde katılımcı öğrencilerin yarısından fazlasının (% 56,3) şimdiye kadar girişimcilikle ilgili bir ders okumadıklarının, kalan % 46,4'lük kısmının ise daha önce girişimcilik dersi okudukları anlaşılmaktadır.

Tablo 8. Girişimcilik Dersi Okunmasına İlişkin Dağılım

	Frekans (N)	%
Evet, okudum	116	46,4
Hayır, okumadım	134	53,6
Toplam	250	100

4.3.1.7. Kendi İşini Kuran Aile Bireyi Dağılımı

Katılımcıların % 72,8'lik gibi büyük bir kesimin ailesinde iş kuran birey bulunmakta iken, kalan % 27,2'lik kısmının ailesinde iş kuran birey bulunmamaktadır.

Tablo 9. Kendi İşini Kuran Aile Bireyi Dağılımı

	Frekans (N)	%
Evet, var	182	72,8
Hayır, yok	68	27,2
Toplam	250	100

4.3.1.8. İş Fikri Dağılımı

Katılımcıların yarısından fazlası (% 54,4) bir iş fikri olduğu belirtirken, diğer yarısına yakın kısmı olan % 45,6'sı bir iş fikrine sahip olmadığını belirtmiştir.

Tablo 10. İş Fikri Dağılımı

	Frekans (N)	%
Evet, var	136	54,4
Hayır, yok	114	45,6
Toplam	250	100

4.3.1.9. Anne Eğitim Durumu Dağılımı

Katılımcıların annelerinin eğitim durumları incelendiğinde, % 46,4'ünün ilköğretim mezunu, % 23,6'sının ortaokul mezunu, % 21,6'sının lise mezunu, % 8,4'ünün de üniversite mezunu olduğu anlaşılmaktadır. Bu analize göre katılımcıların annelerinin büyük çoğunluğunun ilköğretim mezunu olduğu görülmektedir.

Tablo 11. Anne Eğitim Durumu Dağılımı

	Frekans (N)	%
İlk Okul	115	46,4
Orta Okul	59	23,6
Lise	54	21,6
Üniversite	22	8,4
Toplam	250	100

4.3.1.10. Anne Çalışma Durumu Dağılımı

Katılımcıların % 37,6'sının annesi çalışıyor iken, büyük oranının (% 62,4) annesi çalışmamaktadır.

Tablo 12. Anne Çalışma Durumu Dağılımı

	Frekans (N)	%
Evet, çalışıyor	94	37,6
Hayır, çalışmıyor	156	62,4
Toplam	250	100

4.3.1.11. Baba Eğitim Durumu Dağılımı

Katılımcıların babalarının eğitim durumları incelendiğinde, %28'inin ilkokul mezunu, %24,8'inin ortaokul mezunu, %30'unun lise mezunu, %17,2'sinin de üniversite mezunu olduğu anlaşılmaktadır. Bu analize göre katılımcıların annelerinin büyük çoğunluğunun lise mezunu olduğu görülmektedir.

Tablo 13. Baba Eğitim Durumu Dağılımı

	Frekans (N)	%
İlk okul	70	28
Orta okul	62	24,8
Lise	75	30
Üniversite	43	17,2
Toplam	250	100

4.3.1.12. Baba Çalışma Durumu Dağılımı

Katılımcıların çok büyük kısmı olan % 80,4'ünün babası çalışmakta iken geriye kalan küçük kısmı % 19,6'sının babası çalışmamaktadır.

Tablo 14. Baba Çalışma Durumu Dağılımı

	Frekans (N)	%
Evet, çalışıyor	201	80,4
Hayır, çalışmıyor	49	19,6
Toplam	250	100

4.3.1.13. Ekonomik Durum Dağılımı

Katılımcıların % 16,8'i refah içerisinde yaşadıklarını, % 32'si istediklerinin çoğunu alabildiklerini, %19,6'sı sadece zaruri ihtiyaçlarını karşılayabildiklerini, % 4,4'ü zaruri ihtiyaçlarını karşılayamadıklarını ve % 27,2'si ihtiyaçlarını karşılamamanın yanında bir miktar para ayırabildiklerini söylemişlerdir.

Tablo 15. Ekonomik Durum Dağılımı

	Frekans (N)	%
Refah içerisinde yaşıyorum	42	16,8
İstediklerimin çoğunu alabiliyorum	80	32
Sadece zaruri ihtiyaçlarımı karşılayabilecek durumdayım	49	19,6
Zaruri ihtiyaçlarımı karşılamıyorum	11	4,4
Zaruri ihtiyaçlarımı karşılayabilmenin yanında istediklerim içinde belli miktar da para ayırabiliyorum	68	27,2
Toplam	250	100

4.3.1.14. Kariyer Hedefi Dağılımı

Ankete katılan katılımcıların büyük oranı (% 35,2) kendi işini kurmak isterken, özel bir şirkette üst düzey yönetici olmak isteyenlerin oranı % 24, kamu kesiminde çalışmak isteyenlerin oranı % 19,6, akademisyen olmak isteyenlerin oranı ise % 21,2'dir.

Tablo 16. Kariyer Hedefi Dağılımı

	Frekans (N)	%
Kendi işimi kurmak	88	35,2
Özel bir şirkette üst düzey yönetici olmak	60	24
Kamu kesiminde çalışmak	49	19,6
Üniversitede kalıp akademisyen olmak	53	21,2
Toplam	250	100

4.3.1.15. Beklenmedik Sermaye Kullanımına İlişkin Dağılım

Katılımcıların yarısına yakını (% 45,2) beklenmedik sermaye ile ilgili olarak kendi işini kurmak istediklerini belirtirken, % 21,6'sı bankaya yatırmak istediklerini, % 6'sı borsaya yatırım yapacaklarını, % 27,2'si gayrimenkul yatırımı yapacaklarını söylemişlerdir.

Tablo 17. Beklenmedik Sermaye Kullanımına İlişkin Dağılım

	Frekans (N)	%
Bankaya yatırdım	54	21,6
Borsaya yatırım yapardım	15	6
Kendi işimi kurardım	113	45,2
Gayrimenkul yatırımı yapardım	68	27,2
Toplam	250	100

4.3.2. Güvenilirlik Analizleri

Bu aşamada çalışmanın uygulama kısmını oluşturan anket sorularına istinaden istatistiki analizler yapılmıştır. İstatistiki uygulamalara başlamadan önce anket formunda yer alan,

- Girişimcilik Özellikleri Ve Eğilimleri
- Bir İşte Aranan Nitelikler
- Kendi İşini Yapmak İçin Gereken Nitelikler

ölçekleri için ayrı ayrı Güvenilirlik Analizi yapılmıştır. Bu ölçeklerin güvenilirliklerine Cronbach Alfa ile bakılmıştır. Tablo 18.'deki sonuçlara göre, tüm ölçeklerin güvenilir olduğu anlaşılmıştır.

Ölçekler içerisinde düşük korelasyona sahip ve güvenilirliği daha da yükselten hiçbir sorun olmadığı görülmüştür. Ayrıca bu ölçeklere ait güvenilirlik sonuçları Tablo 18.'de toplu olarak verilmiştir.

Tablo 18. Güvenilirlik Analizi Sonuçları

Ölçekler	α
Girişimcilik Özellikleri	0,885
Bir İşte Aranan Özellikler	0,765
Kendi İşini Yapmak İçin Gereken Nitelikler	0,906

4.3.2.1. Girişimcilik Özellikleri Faktör Analizi Sonuçları

Anket formunda yer almış olan 15 adet Girişimcilik Özellikleri soruları faktör analizine tabi tutulmuştur. Bu analiz sonucunda % 54,76 açıklayıcılığa sahip olan toplam 3 adet faktöre ulaşılmıştır. Elde edilen bu faktörler:

- GÖ.F1: Girişimciliğe Negatif Bakış
- GÖ.F2: Aile Desteği Ve Sorumluluk
- GÖ.F3: Yaratıcılık

olarak isimlendirilmiştir. Faktör analizine ilişkin detaylar Tablo 19.'da gösterilmiştir. Buna göre:

Örneklemin yeterliliğini test etmek için KMO örneklem yeterlilik ölçüsüne ve Bartlett test sonucuna bakılmıştır. KMO değeri 0,50'den büyük ve Bartlett testinin p-değeri 0,05'ten küçüktür. Bundan dolayı örneklem faktör analizi için yeterlidir. Birinci faktör olan "Girişimciliğe Negatif Bakış" toplam değişimin % 26,22'sini açıklamakta, "Aile Desteği Ve Sorumluluk" % 17,70'ini ve "Yaratıcılık" % 10,84'ünü açıklamaktadır.

Ayrıca bu faktörlerin içsel güvenilirlik katsayıları (Cronbach Alfa) "Yaratıcılık" hariç 0,70'in üzerindedir. "Yaratıcılığın" ise 0,64 olarak elde edilmiştir. Bundan dolayı faktörlerin güvenilirlikleri mevcuttur.

Tablo 19. Girişimcilik Özellikleri Faktör Analizi Sonuçları

GÖ.Faktör 1: GİRİŞİMCİLİĞE NEGATİF BAKIŞ			
α : ,852	Ort. : 3,2055	V % : 26,22	Faktör Yükleri
14. Kendi işimi kurmaya cesaret edecek kadar riski göze alma özelliğinin kendimde olmadığımı düşünüyorum.			,805
12. Başarısızlık riski olduğunda yeni bir işe başlanmaması gerektiğini düşünüyorum.			,747
11. Bir iş kurmayı ancak iyi bir iş bulamadığımda düşünürüm.			,716
15. Hayatımın sonuna kadar yetecek paraya sahip olsaydım kendi işimi kurmaktansa bankaya yatırır faiziyle yaşardım.			,709
9. Kendi işimi kurmaktansa bir şirkette yönetici olmayı tercih ederim.			,691
7. Karmaşık ve idari işler süreciyle nedeniyle kendi işimi kurmanın zor olduğunu düşünüyorum.			,668
10. Yeni bir işin nasıl kurulacağı ile ilgili bilgiyi ulaşmanın zor olduğunu düşünüyorum.			,625
13. Tüm birikimimi kaybetsem de, yine de aynı işte çalışmaya devam ederdim.			,570
GÖ.Faktör 2: AİLE DESTEĞİ VE SORUMLULUK			
α : ,772	Ort. : 4,3712	V % : 17,70	Faktör Yükleri
2. Kendi başıma bir iş yapmak istersem ailem beni destekler.			,756
1. İsteddiğim şeyler için çok çalışmaktan kaçınmam / vazgeçmem.			,753
4. İsteddiğim şeyleri yapabilecek kadar yeterli enerjiye sahibim.			,719
3. Üstüme aldığım görevleri zamanında bitiririm.			,706
5. Bir iş kurmak istersem ailem beni yüreklendirir.			,676
GÖ.Faktör 3: YARATICILIK			
α : ,645	Ort. : 3,8720	V % : 10,84	Faktör Yükleri
8. Başkalarının aklına gelmeyen birçok şeyi düşünür veya hayata geçirebilirim.			,820
6. Daha önceden sorulmamış sorular sorup, kimsenin aklına gelmemiş şeyleri düşünürüm.			,795
Kaiser-Meyer-Olkin Örneklem Yeterliliği : ,812			
Bartlett's Test of Sphericity Approx. Chi-Square : 1165,424 df : 105 p<0,01			

4.3.2.2. Bir İşte Aranan Özellikler Faktör Analizi Sonuçları

Anket formunda yer almış olan 15 adet Bir İşte Aranan Özellikler soruları faktör analizine tabi tutulmuştur. Bu analiz sonucunda % 67,65 açıklayıcılığa sahip olan toplam 3 adet faktöre ulaşılmıştır. Elde edilen bu faktörler:

- BİAÖ.F1: İdeal Koşullar
- BİAÖ.F2: Kariyer
- BİAÖ.F3: İnisiyatif Kullanabilme

olarak isimlendirilmiştir.

Faktör analizine ilişkin detaylar Tablo 20.'de gösterilmiştir. Örneklemin yeterliliğini test etmek için KMO örneklem yeterlilik ölçüsüne ve bartlet test sonucuna bakılmıştır. KMO değeri 0,50'den büyük ve bartlet testinin p-değeri 0,05'ten küçüktür. Bundan dolayı örneklem faktör analizi için yeterlidir.

Birinci faktör olan “İdeal Koşullar” toplam değişimin % 24'ünü, ikinci faktör olan “Kariyer” % 23,54'ünü ve üçüncü faktör olan “İnisiyatif Kullanabilme” de % 20,11'ini açıklamaktadır.

Ayrıca “Kariyer” ve “İnisiyatif Kullabilme” faktörleri çok küçük bir farkla 0,70'inin altında olsa da tüm faktörlerin güvenilirliği mevcuttur.

Tablo 20. Bir İşte Aranılan Özellikler Faktör Analizi Sonuçları

BİAÖ.Faktör 1: İDEAL KOŞULLAR			
α : 0,70	Ort. : 4,4467	V % : 24,00	Faktör Yükleri
4. İş güvencesinin olması			,815
5. Statü sahibi olması			,757
3. Yüksek gelir elde etmem			,748
BİAÖ.Faktör 2: KARIYER			
α : 0,69	Ort. : 4,5267	V % : 23,54	Faktör Yükleri
10. Yüксеlebیلme imkanının olması			,826
11. Yeteneklerin kullanılabilmesine imkan vermesi			,778
12. Hareketli bir iş			,703
BİAÖ.Faktör 3: İNİSİYATİF KULLANABİLME			
α : 0,69	Ort. : 4,4320	V % : 20,11	Faktör Yükleri
2. Kendi başıma karar alabilmem			,862
1. Bağımsız çalışabilme imkanının olması			,837
Kaiser-Meyer-Olkin Örneklem Yeterliliği : ,676			
Bartlett's Test of Sphericity Approx. Chi-Square : 502,545 df : 28 p<0,01			

4.3.2.3. Kendi İşini Yapmak İçin Gereken Nitelikler Faktör Analizi Sonuçları

Anket formunda yer almış olan 23 adet Kendi İşini Yapmak İçin Gereken Nitelikler soruları faktör analizine tabi tutulmuştur. Bu analiz sonucunda % 57,14 açıklayıcılığa sahip olan toplam 3 adet faktöre ulaşılmıştır. Elde edilen bu faktörler:

- KİYİGN.F1 : İş Disiplini Ve Yönetim Becerisi
- KİYİGN.F2 : Bilgi Ve Motivasyon
- KİYİGN.F3 : Altyapı, Kaynak Ve Destek

olarak isimlendirilmiştir. Faktör analizine ilişkin detaylar Tablo 21.'de gösterilmiştir. Örneklem yeterliliğini test etmek için KMO örneklem yeterlilik ölçüsüne ve Bartlett test sonucuna bakılmıştır. KMO değeri 0,50'den büyük ve Bartlett testinin p-değeri 0,05'ten küçüktür. Bundan dolayı örneklem

faktör analizi için yeterlidir. Birinci faktör olan “İş Disiplini Ve Yönetim Becerisi” toplam değişimin % 22,68’ini, “Bilgi Ve Motivasyon” % 21,54’ünü ve “Altyapı, Kaynak Ve Destek” % 12,92’sini açıklamaktadır. Ayrıca bu faktörlerin içsel güvenirlik katsayıları (Cronbach Alfa) tüm faktörlerde 0,70’in üzerindedir, bu nedenle güvenirlikleri mevcuttur.

Tablo 21. Kendi İşini Yapmak İçin Gereken Nitelikler Faktör Analizi Sonuçları

KİYİGN.Faktör 1: İŞ DİSİPLİNİ VE YÖNETİM BECERİSİ			
α : 0,877	Ort. : 4,6171	V % : 22,68	Faktör Yükleri
21. İyi yönetim			,778
18. Zamanlama			,768
20. İş ahlakı			,746
19. Müşteri odaklılık			,721
22. Liderlik			,634
17. Sağlam bir iş planı			,621
15. Disiplin			,521
KİYİGN.Faktör 2: BİLGİ VE MOTİVASYON			
α : 0,847	Ort. : 4,6217	V % : 21,54	Faktör Yükleri
10. Teknik Bilgi (işin nasıl yapılacağı ile ilgili bilgi)			,736
13. Yenilikçilik			,722
8. İş gücü			,716
9. Pazar Bilgisi			,699
11. Yaratıcılık			,657
12. Güven yaratmak			,641
6. Motivasyon / İstek			,532
KİYİGN.Faktör 3: ALTYAPI, KAYNAK VE DESTEK			
α : 0,74	Ort. : 4,5170	V % : 12,92	Faktör Yükleri
2. İş tecrübesi			,758
3. Bir çevreye sahip olmak			,733
1. Aile desteği (manevi)			,664
4. Para / Sermaye			,523
Kaiser-Meyer-Olkin Örneklem Yeterliliği : ,919			
Bartlett's Test of Sphericity Approx. Chi-Square : 2068,122 df : 153 p<0,01			

4.3.3. Demografik Özellikler İle Girişimcilik Özelliklerinin Karşılaştırılması

4.3.3.1. Cinsiyete Göre t Testi

Girişimcilik özelliklerinin cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediği t testi kullanılarak araştırılmıştır.

Cinsiyete göre, “girişimciliğe negatif bakış” istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t = -2,302$; $p < 0,05$). Tablo 22.’deki ortalamalara bakıldığında, erkek girişimcilerin kadın girişimcilere göre girişimciliğe daha negatif bir bakış açısı bulunmaktadır.

Cinsiyete göre, “aile desteği ve sorumluluk” istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t = 2,208$; $p < 0,05$). Tablo 22.’deki ortalamalara bakıldığında kadınların erkeklere göre daha fazla aile desteği ve sorumluluğa önem gösterdiği bulunmuştur.

Cinsiyete göre, “yaratıcılık” istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t = -2,104$; $p < 0,05$). Tablo 22.’ye bakıldığında kadınların erkeklere göre daha az yaratıcılık özelliğine sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Cinsiyete göre, “kariyer” istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t = 2,102$; $p < 0,05$). Tablo 22.’deki ortalamalara bakıldığında, kadın girişimcilerin erkek girişimcilere göre kariyere daha fazla önem verdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Cinsiyete göre, “iş disiplini ve yönetim becerisi” istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t = 2,162$; $p < 0,05$). İş disiplini ve yönetim becerisi cinsiyete göre karşılaştırıldığında, kadınların erkeklere göre daha fazla iş disiplini ve yönetim becerisine önem gösterdiği bulunmuştur.

Cinsiyete göre, “bilgi ve motivasyon” istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t = 2,311$; $p < 0,05$). Kadınların erkeklere göre daha fazla, bilgi ve motivasyona sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 22. Cinsiyete Göre Girişimcilik Özelliklerinin Karşılaştırılması

CİNSİYET	Değişken	T Testi Sonuçları			İstatistik Bilgiler		
	FAKTÖRLER	t	Serbestli Derecesi	p-Değeri		ortalama	Std.sapma
CİNSİYET	GÖ.Faktör 1: Girişimciliğe Negatif Bakış	-2,302	248	,022	kadın	3,1057	,91591
	erkek				3,4101	1,10472	
	GÖ.Faktör 2: Aile Desteği Ve Sorumluluk	2,208	143,988	,029	kadın	4,4321	,57172
	erkek				4,2463	,64887	
	GÖ.Faktör 3: Yaratıcılık	-2,104	174,030	,037	kadın	3,7917	,91465
	erkek				4,0366	,83806	
	BİAÖ.Faktör 2: Kariyer	2,102	176,639	,037	kadın	4,5754	,56122
	erkek				4,4268	,50586	
	KİYİGN.Faktör 1: İş Disiplini Ve Yönetim Becerisi	2,162	189,446	,032	kadın	4,6616	,52146
	erkek				4,5261	,43463	
	KİYİGN.Faktör 2: Bilgi Ve Motivasyon	2,311	199,506	,022	kadın	4,6658	,50145
	erkek				4,5314	,39349	

4.3.3.2. Girişimcilik Dersine t Testi Sonuçları

Girişimcilik özelliklerinin, girişimcilik dersi okunup okunmamasına göre farklılık gösterip göstermediği t testi kullanılarak araştırılmıştır. Buna göre Tablo 23.'e bakıldığında “yaratıcılık” istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t = 4,191$; $p < 0,05$). Buna göre ortalamalara bakıldığında, girişimcilik dersi okuyanların, bu dersi okumayanlara oranla yaratıcılık özellikleri daha yüksektir.

Tablo 23. Girişimcilik Dersine Okunup Okunmaması İle Girişimcilik Özelliklerinin Karşılaştırılmasına İlişkin t Testi

DERS	Değişken	T Testi Sonuçları			İstatistik Bilgiler		
	FAKTÖRLER	t	Serbestlik Derecesi	p-Değeri		ortalama	Std.sapma
	GE.Faktör 3: Yaratıcılık	4,191	247,837	,000	Evet, okudum	4,1164	,78673
					Hayır, okumadım	3,6604	,93310

4.3.3.3. Yabancı Dil Seviyesine Göre Girişimcilik Özelliklerinin Karşılaştırılması

İlk olarak girişimciliğe negatif bakış faktörüne göre karşılaştırma yapıldı. Girişimciliğe negatif bakış ile katılımcıların yabancı dil seviyesine göre aralarında anlamlı bir fark olup olmadığını tespit etmek üzere yapılan Anova testi sonuçlarına göre: (F= 3,867 Sig.= 0,022 ve %95 anlamlılık düzeyinde) göre anlamlı bir fark olduğu görülmüştür.

Buna göre, katılımcıların yabancı dil bilgisinin olması girişimliğe olumlu katkı yapmaktadır. Sheffe testi incelendiğinde, ileri yabancı dil seviyesine sahip olanların, özellikle orta düzey yabancı dile sahip bireylere göre girişimciliğe negatif bakış açılarının daha az olduğu söylenebilir.

Tablo 24. Yabancı Dil Seviyesi İle Girişimcilik Özelliklerinin Karşılaştırılmasına İlişkin Anova Analizi Sonuçları

	N	Ortalama	Std. sapma	F	p-değeri
Düşük	110	3,290	0,977	3,867	0,022
Orta	118	3,050	0,968		
İleri	22	3,619	1,046		
Toplam	250	3,206	0,990		

4.3.4. Regresyon Analizi Sonuçları

Girişimcilik özelliklerinin, “ideal koşullar” , “kariyer” ve “inisiyatif kullanabilme” faktörleri üzerindeki katkısını görmek üzere regresyon analizi yapılmıştır. Bunun yanında girişimcilik özelliklerinin, “iş disiplini ve yönetim becerisi” , “bilgi ve motivasyon” , “alt yapı, kaynak ve destek” faktörleri üzerindeki etkisi de regresyon analizi ile incelenmiştir. Sonuçlar Tablo 25. ve Tablo 26.’da verilmiştir.

4.3.4.1. Girişimcilik Özelliklerin, Bir İşte Aranan Özellikler İle İlişkisi

Tablo 25 incelendiğinde,

- İdeal koşullar üzerinde, girişimcilik özelliklerinden “aile desteği ve sorumluluk” faktörünün pozitif etkisi ve yaratıcılığın negatif yönde etkisinin olduğu,
- Kariyer üzerinde, girişimcilik özelliklerinden “aile desteği ve sorumluluk” faktörünün pozitif etkisi ve girişimciliğe negatif bakış faktörünün negatif yönde etkisinin olduğu görülmektedir.
- İnisiyatif kullanabilme üzerinde, girişimcilik özelliklerinden “aile desteği ve sorumluluk” faktörünün pozitif etkisi olduğu da ortaya çıkmıştır.

Regresyon analizleri sonucu elde edilen modellerin açıklama güçleri (R square) düşük görülmekle beraber, ANOVA tablosundan elde edilen F değerine göre modellerin yeterli olduğu söylenebilir.

Tablo 25. Girişimcilik Özelliklerinin, Bir İşte Aranan Özellikler İle İlişkisi Regresyon Analizi

Bağımsız Değişkenler	Bağımlı Değişkenler	Adjusted R Square	F	F. Anl.	Beta	t	T Anl.
Girişimciliğe negatif bakış	İdeal koşullar	0,044	4,800	0,003	-0,021	-0,326	0,744
Aile desteği ve sorumluluk					0,194	3,050	0,003*
Yaratıcılık					-0,155	-2,381	0,018*
Girişimciliğe negatif bakış	Kariyer	0,063	6,551	0,000	-0,198	-3,089	0,002*
Aile desteği ve sorumluluk					0,167	2,655	0,008*
Yaratıcılık					0,041	0,636	0,526
Girişimciliğe negatif bakış	İnisiyatif kullanabilme	0,032	3,778	0,011	-0,036	-0,558	0,577
Aile desteği ve sorumluluk					0,187	2,930	0,004*
Yaratıcılık					0,062	0,940	0,348

4.3.4.2. Girişimcilik Özelliklerinin, Kendi İşini Yapmak İçin Gereken Nitelikler İle İlişkisi

Tablo 26. incelendiğinde,

- İş disiplini ve yönetim becerisi üzerinde, girişimcilik özelliklerinden “girişimciliğe negatif bakış” ve “sorumluluk” faktörlerinin pozitif etkisi olduğu görölmektedir. Ayrıca “yaratıcılık” faktörünün negatif yönde etkisinin olduğu görölmektedir.
- Bilgi ve motivasyon üzerinde, “girişimciliğe negatif bakış” ve “aile desteği ve sorumluluk” faktörlerinin pozitif, “yaratıcılık” faktörünün ise negatif etkisi olduğu görölmektedir.
- Altyapı, kaynak ve destek üzerinde, “aile desteği ve sorumluluk” faktörünün pozitif etkisi görülürken, “girişimciliğe negatif bakış ve “yaratıcılık” faktörlerinin negatif etkisi görölmektedir.

- Regresyon analizleri sonucu elde edilen modellerin açıklama güçleri (R square) düşük görülmekle beraber, ANOVA tablosundan elde edilen F değerine göre modellerin yeterli olduğu söylenebilir.

Tablo 26. Girişimcilik Özelliklerinin, Kendi İşini Yapmak İçin Gereken Nitelikler İle İlişkisi Regresyon Analizi

Bağımsız Değişkenler	Bağımlı Değişkenler	Adjusted R Square	F	F. Anl.	Beta	t	T Anl.
Girişimciliğe negatif bakış	İş disiplini ve yönetim becerisi	0,081	8,355	0,000	-0,249	-3,912	0,000*
Aile desteği ve sorumluluk					0,127	2,047	0,042*
Yaratıcılık					-0,054	-0,844	0,399
Girişimciliğe negatif bakış	Bilgi ve motivasyon	0,067	7,000	0,000	-0,181	-2,828	0,005*
Aile desteği ve sorumluluk					0,175	2,789	0,006*
Yaratıcılık					-0,075	-1,163	0,246
Girişimciliğe negatif bakış	Altyapı, kaynak ve destek	0,041	4,587	0,004	-0,054	-0,828	0,409
Aile desteği ve sorumluluk					0,205	3,219	0,001*
Yaratıcılık					-0,097	-1,479	0,140

5. BÖLÜM

5.1. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Bu araştırma ile makro ekonomik gelişimin önemli bir unsuru olarak tanımlanan ve görülen girişimcilik özelliklerinin, üniversite öğrencileri arasında nasıl algılandığı ve bu alana ne kadar yöneldikleri araştırılmıştır. Üniversite öğrencilerinin girişimcilik özelliklerinin belirlenmesi ve üniversite öğrencilerinin kişisel özellikleri ile aldıkları eğitimin girişimciliğe etkisinin olup olmadığı araştırılması için İstanbul Arel Üniversitesi öğrencilerine dört kısımdan oluşan anket yöneltilmiştir. Yöneltilen bu anketlerden geçerliliğe sahip olan 250 adedi gerekli analizlere tabi tutularak aşağıda açıklanmıştır:

- Araştırmaya katılanların % 67,2'si kadın, % 32,8'i erkektir.
- Katılımcıların % 76,4'ü 18-24 yaş aralığında, % 19,22'si 25-31 yaş aralığında ve % 4,4'lük kısmı ise 32 yaş ve üzerindedir.
- Deneklerin % 89,6'sı bekâr, % 10,4'ü de evlidir.
- Katılımcıların % 44'ü düşük yabancı dil seviyesine sahipken, % 47,2'si orta seviye yabancı dil bilgisine ve % 8,8'lik kısmı ise ileri seviye yabancı dil bilgisine sahiptir.
- Araştırmaya katılanların % 81,2'si daha önceden bir iş tecrübesine sahipken, % 18,8'lik kısmı daha önce bir işte çalışmamışlardır.
- Katılımcıların % 46,4'ü girişimcilik dersi almadıklarını, % 53,6'lık büyük kısmı ise girişimcilik dersi aldıklarını ifade etmişlerdir.
- Araştırmaya katılan deneklerin büyük çoğunluğu olan % 72,8'lik kısmının ailesinde kendi işini kuran birey bulunurken, % 27,2'sinin ailesinde kendi işini kuran birey bulunmamaktadır.
- Katılımcıların % 54,4'ünün kendine ait bir iş fikri varken, % 45,6'sının kendisine ait bir iş fikri bulunmamaktadır.
- Katılımcıların annelerin eğitim durumu incelendiğinde; % 46,4'ünün ilkokul, % 23,6'sının ortaokul, % 21,6'sının lise ve % 8,4'ünün üniversite mezunu olduğu görülmektedir.
- Katılımcıların % 37,6'sının annesi çalışıyor iken, % 62,4'lük büyük kısmının annesi çalışmamaktadır.

- Araştırmaya katılanların öğrencilerin, babalarının % 28'i ilkokul, % 24,8'i ortaokul, % 30'u mezunu, % 17,2'sinin de üniversite mezunu olduğu görülmektedir.
- Katılımcıların % 80,4'ünün babası çalışıyor iken % 19,6'sının babası çalışmamaktadır.
- Katılımcıların % 16,8'i refah içerisinde yaşarken, % 32'si istediklerinin çoğunu alabildiklerini, % 19,6'sı sadece zaruri ihtiyaçlarını karşılayabildiklerini, % 4,4'ü zaruri ihtiyaçlarını karşılayamadıklarını ve % 27,2'si de zaruri ihtiyaçlarını karşılamının yanında bir miktar da para ayırabildiklerini söylemişlerdir.
- Katılımcıların % 35,2'si kendi işini kurmak, % 24'ü özel bir şirkette üst düzey yönetici olmak, % 19,6'sı kamu kesiminde çalışmak ve % 21,2'si üniversitede kalarak akademisyen olmak istediklerini belirtmişlerdir.
- Katılımcıların beklenmedik 500 milyarlık sermayeyi kullanma şekilleri: % 21,6'sı bankaya yatırmak istediklerini, % 6'sı borsada yatırım yapacaklarını, % 45,2'si kendi işini kurmak istediklerini ve % 27,2'si gayrimenkul yatırımı yapmak istediklerini ifade etmişlerdir.

Girişimcilik özelliklerinin cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediği t testi kullanılarak araştırılmıştır. Buna göre;

- Cinsiyete göre, “girişimciliğe negatif bakış” istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir. Erkek girişimcilerin kadın girişimcilere göre girişimciliğe daha negatif bir bakış açısı bulunmaktadır.
- Cinsiyete göre, “aile desteği ve sorumluluk” istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir. Kadınların erkeklere göre daha fazla aile desteği ve sorumluluğa önem gösterdiği bulunmuştur.
- Cinsiyete göre, “yaratıcılık” istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir. Kadınların erkeklere göre daha az yaratıcılık özelliğine sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Cinsiyete göre, “kariyer” istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir. Kadın girişimcilerin erkek girişimcilere göre kariyere daha fazla önem verdiği sonucuna ulaşılmıştır.
- Cinsiyete göre, “iş disiplini ve yönetim becerisi” istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir. İş disiplini ve yönetim becerisi

cinsiyete göre karşılaştırıldığında, kadınların erkeklere göre daha fazla iş disiplini ve yönetim becerisine önem gösterdiği bulunmuştur.

- Cinsiyete göre, “bilgi ve motivasyon” istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir. Kadınların erkeklere göre daha fazla, bilgi ve motivasyona sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Girişimcilik özelliklerinin, girişimcilik dersi okunup okunmamasına göre farklılık gösterip göstermediği t testi kullanılarak araştırılmıştır. Buna göre “yaratıcılık” istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir. Girişimcilik dersi okuyanların, bu dersi okumayanlara oranla yaratıcılık özellikleri daha yüksektir.

Girişimciliğe negatif bakış ile katılımcıların yabancı dil seviyesine göre aralarında anlamlı bir fark olup olmadığını tespit etmek üzere yapılan Anova testi sonuçlarına göre, anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Buna göre, katılımcıların yabancı dil bilgisinin olması girişimciğe olumlu katkı yapmaktadır. Sheffe testi incelendiğinde, ileri yabancı dil seviyesine sahip olanların, özellikle orta düzey yabancı dile sahip bireylere göre girişimciliğe negatif bakış açılarının daha az olduğu söylenebilir.

Girişimcilik özelliklerinin, “ideal koşullar” , “kariyer” ve “inisiyatif kullanabilme” faktörleri üzerindeki katkısını görmek üzere regresyon analizi yapılmıştır. Buna göre:

- İdeal koşullar üzerinde, girişimcilik özelliklerinden “aile desteği ve sorumluluk” faktörünün pozitif etkisi ve yaratıcılığın negatif yönde etkisinin olduğu,
- Kariyer üzerinde, girişimcilik özelliklerinden “aile desteği ve sorumluluk” faktörünün pozitif etkisi ve girişimciliğe negatif bakış faktörünün negatif yönde etkisinin olduğunu,
- İnisiyatif kullanabilme üzerinde, girişimcilik özelliklerinden “aile desteği ve sorumluluk” faktörünün pozitif etkisi olduğu ortaya çıkmıştır. Regresyon analizleri sonucu elde edilen modellerin açıklama güçleri (R square) düşük görülmekle beraber, ANOVA tablosundan elde edilen F değerine göre modellerin yeterli olduğu söylenebilir.

5.2. ÖNERİLER

Girişimci, kendisi için en iyiyi sağlayabilmek maksadıyla ekonomik koşulları en etkin şekilde kullanarak, belirsizliğe katlanan, üretimi veya hizmeti yönlendiren veya yöneten, yeni yöntem, taktik ve süreçleri geliştiren, yeni pazarlar araştıran ve oluşturan kişiler olarak tanımlanır. Bu tanımdan yola çıkarak içinde bulunduğumuz çağın şartlarında bir ülkenin kalkınmasında ve gelişmesinde, hızla değişen dünya şartlarına ayak uydurabilen girişimcilerin varlığı önemli bir faktör olarak kabul görmektedir. Bu nedenle bilgi toplumlarında, ülkeler, insanlarını ve potansiyel olarak gelecek vaat ettiği gençlerini birer girişimci adayı olarak yetiştirmek için yoğun çaba harcamalıdır.

Bir ülkenin ekonomik kalkınmasını ve büyümesini hızlandırması ve devam ettirebilmesi için girişimcilik potansiyeline sahip bireylerin etkin olarak sahaya sürülmesi çok büyük önem taşımaktadır. Özellikler Türkiye gibi genç bir nüfusa sahip ülkelerin üniversitelerdeki eğitim sistemlerini bu konuya yoğunlaştırarak üniversite öğrencileri başta olmak üzere gençleri bu yönde teşvik ederek gerekli destekleri sağlamalıdır.

Girişimcilik potansiyelinin ortaya çıkarılmasında en önemli unsurların başında eğitim geldiği unutulmamalıdır. Girişimcilik eğitiminden beklenen amaç, bireylerde gizli kalmış veya diğer bir ifade ile ortaya çıkarılmayı bekleyen özelliklerini gün yüzüne çıkarmaktır. Üniversiteler verdikleri eğitimle öğrencilerin yaratıcılık, strese tahammül. Girişimcilik motivasyonu gibi özelliklerinin girişimcilik eğilimleri üzerindeki etkilerinin farkında olmalarını sağlamalı ve öğrencileri girişimciliğe yönlendirmelidirler. Girişimci niteliklere sahip olan bu kişilerin yanlış işler yapmalarını önlemek ve bu sayede kaynakların daha verimli kullanılmasını sağlamak gereklidir.

Yaşamın her alanında olduğu gibi girişimciliğin artırılmasında ve girişimcilikten beklenen faydanın sağlanabilmesi için girişimcilik eğitiminin yanı sıra diğer faktörlerinde iyileştirilmesi gereklidir. Girişimciliğin eğilimin artırılmasında girişimcilik eğitimi etken faktör olmasına karşın tek başına yeterli olmayacaktır.

KAYNAKÇA

Kitaplar:

AKIN, Bahadır. (2010). Temel İşletme: Girişimcilik, İş Kurma Ve Yönetim, 1. Basım, Ankara: Adres Yayınları.

ATASOY, Tuğrul. (2012). Kendinizin Patronu Olmak: Girişimcilik, 2. Basım, Ankara: ODTÜ Yayıncılık.

BOZGEYİK, Abdullah. (2005). Girişimcinin Yol Haritası, İstanbul: Dharma Yayınları

BOZKURT, Özlem Çetinkaya. (2011). Dünyada Ve Türkiye’de Girişimcilik Eğitimi: Başarılı Girişimciler Ve Öğretim Üyelerinden Öneriler, 1. Basım, Ankara: Detay Yayınevi.

DİLSİZ, İrfan. *KÖLÜK*, Nihat. (2005). Meslek yüksek Okulları İçin Girişimcilik, 2. Basım, Ankara: Detay Yayıncılık.

DOĞAN, Sibel. *ALTIN*, Hasan. *BAŞAR*, Emine. (2010). Meslek Yüksek Okulları İçin Girişimcilik, 1. Basım, Ankara: Nobel Yayınları.

DÖM, Serpil. (2012). Girişimcilik Ve Küçük İşletme Yöneticiliği, 3. Basım, Ankara: Detay Yayıncılık.

GERBER, E. Michael. (2009). Girişimcilik Tutkusu, Çeviren: Tayfur *KESKİN*, İstanbul: Sistem Yayıncılık.

GÜNEY, Semra. (2008). Girişimcilik Temel Kavramlar Ve Bazı Güncel Konular, 3. Basım, Ankara: Siyasal Kitapevi.

GÜROL, Mehmet Ali. (2006). Küresel Arena’da Girişimci Ve Girişimcilik, Ankara: Gazi Kitapevi.

İRMİŞ, Ayşe. *DURAK*, İbrahim. *ÖZDEMİR*, Lütfiye. (2010). Girişimcilik Kültürü Anadolu Girişimciliğinden Örnekler, Bursa: Ekin Yayınevi.

KARABULUT, Tuğba. (2009). Girişimcilik Ve Sürdürülebilirliği, 1. Basım, İstanbul: Papatya Yayınları.

- KARAKAŞ*, A. Fulya. (2008). Girişimciliğin Tarihsel Gelişimi. Nazan *YELKİKALAN* (Ed.) Girişimcilik, 1. Basım, İstanbul: Beta Yayınevi.
- KAYA*, Ali. (2007). Bilim Ve İletişim Işığında Girişimcilik Ve Kobi Yönetimi, Genişletilmiş 2. Baskı, Konya: Eğitim Kitapevi.
- MARANGOZ*, Mehmet. (2012). Girişimcilik, 1. Basım, İstanbul: Beta Yayınevi.
- MÜFTÜOĞLU*, Tamer. *DURUKAN*, Tülin.(2004). Girişimcilik Ve Kobiler, Ankara: Gazi Kitapevi.
- OKUR*, Abdurrahman. (2003). Girişimcilik, 1. Basım, İstanbul: Ya-Pa Yayıncılık.
- SOYŞEKERCİ*, Serhat. (2013). Uygulamalar Ve Şirket Örnekleriyle Girişimcilik, 2. Basım, İstanbul: Kriter Yayınları.
- TİKİCİ*, Mehmet. *AKSOY*, Ali. (2009). Girişimcilik Ve Küçük İşletmeler, 1. Basım, Ankara: Nobel Yayıncılık.
- TİTİZ*, M. Tınaz. (2002). Girişimcilik Rehberi, İstanbul: Beyaz Yayıncılık.
- TOP*, Seyfi. (2012). Girişimcilik Keşif Süreci, 2. Basım, İstanbul: Beta Yayınevi.
- TUTAR*, Hasan. *ALTINKAYNAK*, Fırat. (2013). Girişimcilik Temel Girişimcilik ve İş Kurma Süreci, 1. Basım, Ankara: Detay Yayıncılık.
- VAROL*, Ahmet, *GÜLER*, M. Emre. (2005). Girişimcilik, İstanbul: Ya-Pa Yayıncılık.
- YILDIRIM*, Y. Tansoy. (2008). Girişim, Girişimci, Girişimcilik Ve Risk Yönetimi Kavramları. Nazan *YELKİKALAN* (Ed.) Girişimcilik, 1. Basım, İstanbul: Beta Yayınevi.
- YURTSEVEN*, H. Rıdvan (2007). Girişimcilik Küçük Bir İşletme Kurmak Ve Yönetmek, 1. Basım, Ankara: Detay Yayıncılık.

Sürelî Yayınlar:

ARSLAN, Kahraman. (2002). Üniversiteli Gençlerde Mesleki Tercihler Ve Girişimcilik Eğilimleri, İstanbul: Doğu Üniversitesi Dergisi, 6/1-11.

AYTAÇ, Ömer. (2006). Girişimcilik: Sosyo-Kültürel Bir Perspektif, Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı 15, 147.

BALABAN, Özlem. *ÖZDEMİR*, Yasemin. (2008). Girişimcilik Eğitiminin Girişimcilik Eğilimi Üzerindeki Etkisi: Sakarya Üniversitesi İİBF Örneği: Girişimcilik Ve Kalkınma Dergisi, Cilt:3 Sayı:2.

BÖRÜ, Meliha Deniz. (2006). Girişimcilik Eğilimi, Marmara Üniversitesi İşletme Bölümü Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma, İstanbul: Marmara Üniversitesi Yayın Nu: 733.

GİRGİNER, Nuray. *UÇKUN*, Nurullah. (2004). İşletmecilik Eğitimi Alan Lisans Öğrencilerinin Girişimciliğe Bakış Açıları: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İ.İ.B.F. İşletme Bölümü Öğrencilerine Yönelik Bir Uygulama, III. Ulusal Bilgi, Ekonomi Ve Yönetim Kongresi, Eskişehir.

EK 1: ANKET FORMU

AREL ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİNİN GİRİŞİMCİLİK ÖZELLİKLERİNİN BELİRLENMESİ

Değerli katılımcı, elinizdeki bu anket çalışması Arel Üniversitesi öğrencilerinin girişimcilik özelliklerinin incelenmesi, girişimciliğe eğilimlerinin belirlenmesi, demografik özelliklerinin girişimciliğe etkisi ve karşılaşılabilecekleri sorunlara çözüm üretebilme yetilerinin ölçümü amacıyla yapılmaktadır.

Bu bilimsel araştırmada yapacağınız yardım ve göstereceğinize inandığımız ilgiye teşekkür ederiz.

Prof. Dr. M. Deniz BÖRÜ

Erol KOÇYİĞİT

Tez Danışmanı

İAÜ Tezli Y.Lisans Öğrencisi

1. **Cinsiyetiniz:** Kadın () Erkek ()
2. **Yaşınız:**
3. **Medeni Haliniz:** Bekâr () Evli ()
4. **Yabancı Dil Seviyeniz:** Düşük () Orta () İleri ()
5. **Bugüne kadar hiçbir işte çalıştınız mı? :** Evet () Hayır ()
6. **Şimdiye kadar girişimcilikle ilgili bir ders okudunuz mu? :** Evet () Hayır ()
7. **Ailenizde kendi işini kuran 1. derece yakınınız var mı? :** Evet () Hayır ()
8. **Kendinize ait ve kimseyle paylaşmadığınız bir iş fikriniz var mı? :** Evet () Hayır ()

9. Lütfen aşağıdaki soruları anne ve babanız için ayrı ayrı cevaplandırınız.

	ANNE	BABA
EĞİTİM DURUMU	İlk Orta Lise Üniversite Lisansüstü	İlk Orta Lise Üniversite Lisansüstü
ÇALIŞIYOR MU?	EVET HAYIR	EVET HAYIR

10. Ekonomik durumunuzu nasıl tanımlarsınız?

Refah içerisinde yaşıyorum.

İstediklerimin çoğunu alabiliyorum.

Sadece zaruri ihtiyaçlarımı karşılayabilecek durumdayım.

Zaruri ihtiyaçlarımı karşılayamıyorum.

Zaruri ihtiyaçlarımı karşılayabilmenin yanında istediklerim için de belli miktar da para ayırabiliyorum.

11. Kariyer hedefiniz: (okulu bitirdikten sonra ne yapmayı düşünüyorsunuz ?)

Kendi işimi kurmak

Özel bir şirkette üst düzey yönetici olmak

Kamu kesiminde çalışmak

Üniversitede kalıp akademisyen olmak

12. Beklenmedik bir şekilde 500 milyara sahip olsaydınız, bu parayı ne şekilde yatırıma dönüştürmek isterdiniz?

Bankaya yatırırdım

Borsaya yatırım yapardım

Kendi işimi kurardım

Gayrimenkul yatırımı yapardım

<p>Aşağıda cevaplayacağınız bölümdeki ifadeleri dikkatlice okuyarak her bir ifadeye ne derece katıldığınızı “5- Tamamen katılıyorum”dan, “1-Hiç katılmıyorum”a uzanan 5’li ölçek üzerinde belirtiniz. 5 = Tamamen katılıyorum 4 = Oldukça katılıyorum 3 = Biraz katılıyorum 2 = Çok az katılıyorum 1 = Hiç katılmıyorum</p>					
1. İstedğim şeyler için çok çalışmaktan kaçınmam / vazgeçmem.	5	4	3	2	1
2. Kendi başıma bir iş yapmak istersem ailem beni destekler.	5	4	3	2	1
3. Üstüme aldığım görevleri zamanında bitiririm.	5	4	3	2	1
4. İstedğim şeyleri yapabilecek kadar yeterli enerjiye sahibim.	5	4	3	2	1
5. Bir iş kurmak istersem ailem beni yüreklendirir.	5	4	3	2	1
6. Daha önceden sorulmamış sorular sorup, kimsenin aklına gelmemiş şeyleri düşünürüm.	5	4	3	2	1
7. Karmaşık ve idari işler süreciyle nedeniyle kendi işimi kurmanın zor olduğunu düşünüyorum.	5	4	3	2	1
8. Başkalarının aklına gelmeyen birçok şeyi düşünür veya hayata geçirebilirim.	5	4	3	2	1
9. Kendi işimi kurmaktansa bir şirkette yönetici olmayı tercih ederim.	5	4	3	2	1
10. Yeni bir işin nasıl kurulacağı ile ilgili bilgiyi ulaşmanın zor olduğunu düşünüyorum.	5	4	3	2	1
11. Bir iş kurmayı ancak iyi bir iş bulamadığımda düşünürüm.	5	4	3	2	1
12. Başarısızlık riski olduğunda yeni bir işe başlanmaması gerektiğini düşünüyorum.	5	4	3	2	1
13. Tüm birikimimi kaybetsem de, yine de aynı işte çalışmaya devam ederdim.	5	4	3	2	1
14. Kendi işimi kurmaya cesaret edecek kadar riski göze alma özelliğinin kendimde olmadığını düşünüyorum.	5	4	3	2	1
15. Hayatımın sonuna kadar yetecek paraya sahip olsaydım kendi işimi kurmaktansa bankaya yatırır faiziyle yaşardım.	5	4	3	2	1

Bir işte çalışmayı düşündüğünüzde aşağıda sıralanan özelliklerin ne derece o işte bulunması gerektiğini lütfen ölçek üzerinde işaretleyiniz.

**5 = Çok gerekli 4 = Oldukça gerekli 3 = Biraz gerekli 2 = Çok az gerekli
1 = Hiç gerekli değil**

1. Bağımsız çalışabilme imkânının olması	5	4	3	2	1
2. Kendi başıma karar alabilmem	5	4	3	2	1
3. Yüksek gelir elde etmem	5	4	3	2	1
4. İş güvencesinin olması	5	4	3	2	1
5. Statü sahibi olması	5	4	3	2	1
6. Gelişebilme fırsatlarının olması	5	4	3	2	1
7. Eğitim ve yurtdışı kariyer imkânlarının olması	5	4	3	2	1
8. Sabit çalışma saatlerinin olması	5	4	3	2	1
9. Uzun izin fırsatlarının olması	5	4	3	2	1
10. Yükselbilme imkânının olması	5	4	3	2	1
11. Yeteneklerin kullanılabilmesine imkân vermesi	5	4	3	2	1
12. Hareketli bir iş	5	4	3	2	1
13. Esnek çalışma saatleri	5	4	3	2	1
14. Risk taşımamak	5	4	3	2	1
15. Takım çalışması	5	4	3	2	1

<p style="text-align: center;">Kendi işini yapmak isteyen bir kişi için, işin başarıya ulaşmasında, aşağıdaki faktörlerin ne derece gerekli olduğunu lütfen ölçek üzerinde işaretleyiniz.</p> <p style="text-align: center;">5 = Çok gerekli 4 = Oldukça gerekli 3 = Biraz gerekli 2 = Çok az gerekli</p> <p style="text-align: center;">1 = Hiç gerekli değil</p>					
1. Aile desteği (manevi)	5	4	3	2	1
2. İş tecrübesi	5	4	3	2	1
3. Bir çevreye sahip olmak	5	4	3	2	1
4. Para / Sermaye	5	4	3	2	1
5. Eğitim	5	4	3	2	1
6. Motivasyon / İstek	5	4	3	2	1
7. Arkadaşlar	5	4	3	2	1
8. İş gücü	5	4	3	2	1
9. Pazar Bilgisi	5	4	3	2	1
10. Teknik Bilgi (işin nasıl yapılacağı ile ilgili bilgi)	5	4	3	2	1
11. Yaratıcılık	5	4	3	2	1
12. Güven yaratmak	5	4	3	2	1
13. Yenilikçilik	5	4	3	2	1
14. İşini bilenlerle ortaklık	5	4	3	2	1
15. Disiplin	5	4	3	2	1
16. İçgüdü / 6.His	5	4	3	2	1
17. Sağlam bir iş planı	5	4	3	2	1
18. Zamanlama	5	4	3	2	1
19. Müşteri odaklılık	5	4	3	2	1
20. İş ahlakı	5	4	3	2	1
21. İyi yönetim	5	4	3	2	1
22. Liderlik	5	4	3	2	1
23. Gözü kara olmak	5	4	3	2	1